

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basádos pe'it sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

10 sor pe'it sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, július 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Wekerle Bécsben.
- Utcakeresztelés.
- A belügyminiszter az elmebetegek ápolásáról.
- Megrágalmazott aradi ékszerész.
- Az ügyvédi tisztesség nevében.
- Az ezredes és a tisztikar.
- A féltékeny nő csalódása.
- A lelkes bűnel.
- Nyaraló kártyások.
- Cabdebó ezredes visszaemlékezései.
- Prímadonna ismerkedik.
- A páratlan Hunyady.
- Péter király balesete.

Nyári megoldás.

Arad, július 6.

Wekerle Sándor holnap megjelenik a királynál, akitől átveszi a rövid lejáratu miniszterelnökségre vonatkozó kinevezést. A hivatalos lap csütörtöki számában megjelenik a kézirat, amely a kormányt újra kinevezi — s amely nélkül a Wekerle-miniszterium ideiglenesen se akarta tovább vezetni az ügyeket.

Mindezek szerint tehát a válságban nagyon komoly lépés történt, mert a kormánynak újból történendő kinevezetése azt sejteti, hogy a függetlenségi párttal újabb kibontakozási tárgyalásokat kezdenek Bécsben s hogy ezt a jelenlegi kabinetre és nem egy homo regiusra bízna a király. De ez nem mindenben felel meg a valóságnak. Mert ha a kormány újból való kinevezetésének feltétele alatt

hajlandónak mutatkozik is az ügyek tovább vezetésére, azért a hivatalos kommentár szerint magát csak átmenetinek tekinti s ha a kinevezetése megadja is neki a kívánt politikai és parlamenti felelősséget, tehát az alkotmányos jelleget, azért ma mégis hivatalosan tudatta a kormány a parlamenti pártokkal, hogy a parlamenti tárgyalások irányítására nem vállalkozik és az országgyűlés őszi működésének megkezdése előtt be kívánja adni lemondását.

Tehát mindössze nyári miniszterium lesz. A bécsi lapok már hetekkel ezelőtt megjósolták, hogy a király végső esetben „nyári miniszteriumot” fog kinevezni, de a Wekerle-kormány kinevezetése mégsem az a nyári megoldás, mint amit Bécsben kezdetben terveztek. Ha Lukács nevezetett volna ki egy átmeneti kormányt, úgy ennek messzemenő feladatai lettek volna, mint ahogy annak idején a Fejérváry-kormány is csak átmenetileg vállalkozott az ügyek vezetésére s a pártokkal való egyezkedésre, hogy egy parlamenti kormány kinevezetését előkészítse.

Ebből a szempontból a Wekerle-kormány újból való kinevezetése mindenesetre alkotmányos volt, mert hisz a parlament többségére akar támaszkodni továbbra is és a parlamenti pártok meg is ígérték, hogy az átmeneti időre, de legkésőbb az

országgyűlés őszi ülészakának megkezdéséig vele szemben nem is foglalnak állást. De azért a kormány maga is tudja, hogy mostani vállalkozása nem felel meg az igazi alkotmányos elveknek, mert hisz a parlamentarizmus egyik alapfeltétele az, hogy a kormány a többségből vétesék, már pedig a jelenlegi kormány nem többségi kormány. A koalíció felbomlott, ezt Kossuth Ferenc hetekkel ezelőtt hivatalosan is bejelentette a függetlenségi pártnak, az alkotmánypárt is a jelenlegi válság során egészen kivált a koalícióból és a néppárt is felmondta a fegyverbarátságot, s lapjában bejelentette, hogy szabad kezet akar a maga számára. Tehát hiába nevezi ki a király újból az előbbi kormány tagjait miniszterekké, a kormány nem lesz többé koalíciós kormány, mert nincs meg a koalíció, amely ennek alapját képezné. Es ha a miniszterelnök ma azt mondta is, hogy a bankkérdést olyan fontosnak tartja, hogy tekintettel a kormány tagjai közt e kérdésben levő ellentétekre, egyáltalán nem vállalkozik egyéb kérdésekben sem a parlamenti tárgyalások vezetésére, azt hisszük, ezzel csak a kabinetnek azt a szépséghibáját akarja leplezni, hogy lényegében nem többségi kormány, tehát újból való kinevezetése nem felel meg egészen az alkotmányos elveknek még akkor sem, ha egyelőre a parlamenti többség nem is fordul ellene.

A lakás.

Irtá: Lengyel Géza.

I.

Szeptember végén Szabó Gáborék visszakerkeztek a nászutjukról. A vonatnál a mama várta őket, Szabó Gáborné, született Kovács Ilona asszony mamája és sirt. Ilyenkor mindig sirtak a mamák. Az érzékenység rövid kitörése után áttért a gyakorlati élet ügyeire:

— A lakás, a butor, azt tudjátok, hogy csak novemberre lesz készen. Hanem addig se menjetek szállodába. Találtam nektek egy pompás legénylakást, világos, előkelő, finom, csendes. Kitűnően meglesztek benne egy-két hónapig.

A táskákat kocsira rakták, a mama átadott egy címet, Szabóék összebujtak a fiaker belsejében. Félóra múlva Szabóné már ismerős volt a lakás minden részletével: a villamos körtékkel, a cserépkályhával, a márványos fürdőszobával. A szalóban fürkésztve állott meg, finom orrocskája kitágult, szimatolt.

— Tudod, Gábor, — mondotta — ebből a legénylakásból még nem tudták kiszellőztetni a parfümöt. Nagyon gyanus nekem az a gavallér, aki elődünk volt.

A lakás azonban csakugyan kiválóan mutatkozott. Az elsőrangú szálloda minden előnyével, láрма, emberhad, csengetés, kopogás nélkül. Szabóék el voltak ragadtatva. Boldogok voltak. Öthetes házasságok voltak.

A zavartalan boldogság egy hétig tartott. Este kilenc óra volt. Az előszoba-ajtón koszosan, hevesen csengetett valaki. Szabóné ott rakogatott éppen az előszobában. Kinyitotta az ajtót. Berontott, beesett rajta egy asszony. Finom, előkelő, szép, telt szőke nő. A ruhája testhez simuló és kék. A kezében egy kicsi sárga utitáska. A nagy fátolyát már odakinn hátravetette az arcáról.

Szabóné kimeresztette a szeméit, bámulva, meglepetve. A kékruhás szőke asszony egy szempillantás alatt konstata, hogy ez az egyszerű, nagy fehérkötényes nő, aki ajtót nyitott, nem lehet se szobalány, se gazdasszony. Nagyot sikoltott és a milyen gyorsan jött, olyan sebesen kint termett. Az ajtót hangosan, keményen bevágta.

II.

A kékruhás szőke nő Bonn Józsefné volt. Miskolcra vagy Szolnokra. Nem illenék elárulni. Az esti gyorsvonattal jött és — ezuttal nem először — Simon Péter urat kereste. A lépcsőház csendes, elhagyatott és homályos volt. Tejüveg alatt gázláng lobogott a falon, hűvös légáramlatok jártak-keltek benne. Szomorú, nagyon szomorú hely.

Bonn Józsefné sokáig sirt, az ajtóra nézett, lefelé nézett, nem tudott mit kezdeni. Végre kiszedett egy darab papírt, apró ceruzát és gyorsan felirt néhány kusza sort. Lesietett a házmester lakáshoz. Megdörgölte a szemét, lehuzta a fátolyát, bekopogtatott és gyorsan beszélt:

— Kérem, vigye fel ezt a cédulát Simon Péter urnak, saját kezébe, első emelet, tizenhét.

— Simon Péter ur — felelte a házmester-né — már nem lakik itt. Tizenötödikén ment el. Külföldre utazott.

Az ajtó hangosan zárult be, Bonn Józsefné, a szép szőke asszony újra keservesen sirt. Apró lépésekkel csendesen ment ki a kapun. A fátolya alatt folytak a könnyek. A mikor felpillantott, már a harmadik utcában járt, a körut sarkán. Csendes finom eső hullt, a kövezet, az egész nagy ut fénylett, csillogott.

III.

— Hazamegyek, visszautazom — gondolta és felszállott egy villamosra. Jegyet váltott. Belenézett az erszényébe: egy korona, meg néhány nikkel pénz csillogott benne. A rémülettől most már sirti sem tudott. Hideg borzongást érzett. Egyedül, egyedül, pénz nélkül, segítség nélkül, hajlék nélkül az ijesztő nagy városban. Az erszényét, a kis táskáját még összekereste, minden reménység nélkül. Seholy semmi. Nincs pénz, nem tud visszautazni. Nem lopták meg, nem vesztette el, egyszerűen nem hozott magával pénzt. Asszony volt, gondtalan, szerető, forró kis asszony, akiről mások gondoskodtak mindig. Otthon az ura, itt a szeretője.

Gyámoltalanul nézett körül. A feje szét-pattanni készült és hiába fogta, hiába nyomogatta, nem tudta kitapogatni belőle, hogy mi most a teendő.

Tehát kineveztetése egyáltalán nem a válság megoldása, csak elhalasztása a megoldás keresésének, sőt annyira elhalasztása, hogy ez a kormány arra nem is vállalkozik. Két hónapja elmúlt már, hogy a válság kitört s ma egy lépéssel sem tartunk messzebb, mint az első napokban.

Az őszi kibontakozási kísérletek aligha fognak olyan alapon folyni, mint ahogy azt Lukács László próbálta, mert ha a király azt akarta volna, akkor inkább most nevezett volna ki egy imparlamentáris kormányt. Épen azért, ha most nem tette meg, ősszel valószínűleg még kevésbé teszi, hisz a delegációk ülése miatt olyan konfliktust idézne föl ezzel, mely az egész monarchiát alapjaiban rengetné meg s a függetlenségi párt pozícióját még jobban megerősítené. Azt kell tehát remélni, hogy ősszel a tárgyalások azoknak a kibontakozási tervezetek egyikének alapján kezdődnek meg, aminőket a kormány tagjai egész csomót dolgoztak ki s terjesztettek a király elé.

Ebből a szempontból, miután a legújabb fordulat a válság akut jellegét elvette, nem nagy megnyugvással ugyan, de el lehet fogadni, mint expedienst addig az időig, míg az őszi parlamenti munka ismét megkezdődik. De megoldásnak a kormány újból való kineveztetése nem tekinthető s ezt maga a kormány is hivatalosan kijelenti. Ez pedig sem a parlamentáris elveknek, sem az osztályérdeknek, sem a pártok akaratának, sem a kormány tekintélyének meg nem felel. (*)

Vilmos császár utazásai. Berlinből táviratozzák: Vilmos német császár északi utazását elhalasztotta. Az utazásról nemcsak politikai okokból mondott le, hanem azért is, mert a cárral július 14-én valószínűleg újból találkozni fog. Ennek a találkozásnak a rész-

Csak annyit tudott, hogy félóra alatt szörnyű tragédiák egész sorát szenvedte át. Megcsalták, elhagyták, kifosztották, kitalították a hideg, idegen világba. Hirtelen az urára gondolt, Bonn Józsefre, aki valahol Erdélyben utazik most és meleg, puha fehér ággyára Szolnokon, vagy Miskolcon. A drága otthonra, amely mintha súlyedt volna mérhetetlen mélységek felé.

— Meghalni, meghalni! — hajtogatta. A villamos pedig ment, csegett, dübörgött. A kalauz végre ezt kiáltotta:
— Nyugati pályaudvar, végállomás.
— Meghalni, meghalni! — ismételte Bonn Józsefné és leszállt.

Riadtan nézett a járóelökre. Minden kalandos városi történet eszébe jutott. A rendőrség is eszébe jutott, az inzultált ur nők, a brutalitások, az őrszoba, minden régen olvasott hangos újságikk. A szive dobogott hangosan, rendetlenül, dobogott és beszélt:

— Meghalni, meghalni...
Megállni nem mert az utcán, járni sem mert. Felült a visszainduló villamosra. Behúzódott a sarokba és az öngyilkosság legalkalmasabb módjain töprengett.

IV.

Az Andrássy-uton azonban felszállt egy ur, cilinderes, jól öltözött, csinos, köznapi, amilyen például Simon Péter ur lehetett. Ez az ur egyenesen a szép, szőke, kékruhás asszony mellé telepedett. Tíz óra elmúlt. Éjszaka volt, őszi éjszaka. A jól öltözött ur gyakorlott szemével megállapította, hogy a magános hölgy körül valami zavar van. A szemét rászegerte,

letei még nincsenek megállapítva. Lasznikból táviratozzák: Gusztáv svéd király a Hohenzollern fedélzetén itt látogatja meg Vilmos német császárt.

Wekerle Bécsben.

A kormány új kinevezése.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 6.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma Bécsbe utazott és holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt. A miniszterelnök az audiencián beszámol a minisztertanács és a pártok határozatáról. *Ezt a kormány újból kinevezése fogja követni.* A legközelebbi napokban — valószínűleg szombaton — a képviselőház ülést tart, amelyen az új kormány be fog mutatkozni.

A mai eseményekről alábbi tudósításunk szól:

Wekerle bécsi útja.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap délután dáposi birtokára utazott, ma reggel visszatért a fővárosba. A miniszterelnök ma délután öt óra tizenöt perckor a gyorsvonattal Bécsbe utazott és holnap délelőtt külön kihallgatáson jelenik meg a király előtt. Ezen az audiencián a miniszterelnök jelentést tesz a tegnapi határozatokról és átveszi a kormány újból való kinevezéséről szóló királyi kéziratot. A miniszterelnök előreláthatólag már holnap délután visszatér Budapestre.

Miniszterek tanácskozása.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt a kereskedelmi miniszteriumban meglátogatta Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztert és mintegy másfél óra hosszat tanácskozott vele. A tanácskozás tárgya a miniszterelnök holnapi audienciáján teendő előterjesztés volt.

Apponyi Albert gróf ma a korai délutáni órákban megjelent Kossuthnál a kereskedelmi miniszteriumban. A két miniszter hosszas megbeszélést folytatott.

díszkréten végigtáncoltatta rajta. Az asszony nem mert sirni. Mereven nézett maga elé és visszatartott lélekzettel ismételtette:

— Meghalni, meghalni!

Az ur megnézte az asszony jegyét. Fehér, hatkrajcáros jegy. Ő is ilyet váltott.

A villamos nagyon sietett. Az utcák, az állomások tüntek. Az ur várta, mikor száll le az asszony. Bonn Józsefné ült mozdulatlanul.

— Szakaszhatar! — kiáltott harsányan a kalauz.

Az ur felemelkedett. Az asszony még ült és nézett mereven. Az ur vakmerő lett.

— Itt le kell szállni — mondotta halkan, gyöngéden, mosolyogva. — A jegy nem érvényes tovább.

Az asszony riadtan nézett szét. Megindult. A kocsiról az ur segítette le. A karját megfogta. Az asszony támoanyagva ment és az ur zavarban volt.

— Hová? — kérdezte röviden, megkockázta, hogy mindent elront.

— Meghalni, meghalni — felelte az asszony.

De bizonytalanul nézett szét. Az eső elállt és langyos szél fújt. Meghalni akart, mert menekülni, élni szeretett volna.

Az idegen ur gyöngéden kocsihoz vezette. — Méltóztassék — mondotta egyszerűen. — Bonn Józsefné szótlanul, halálra sápadtan beszélt. Ezt gondolta:

— Ez épen annyi, mintha meghalnék. És ment az ismeretlen hajlék, a meleg, oltalmazó lakás felé.

Az új kormány kinevezése.

Budapesti tudósítónk jelenti: Egy esti lap így vázolja a politikai helyzetet mai számában: Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott és holnap délelőtt külön kihallgatáson forma szerint is bejelenti a királynak, hogy a parlament összes pártjai tudomásul vették a megoldásnak azt a módját, hogy az eddigi kormány párthatározatokban megnyilvánuló fölhatalmazás alapján, ha a király újból kinevezi, megmarad az ország ügyeinek élén. A király, akinek a tegnapi eseményekről különben már tegnap kimerítő írásbeli jelentést küldött Wekerle, a miniszterelnök előterjesztése után királyi kéziratú újból kinevezi a kormányt. Ez a kinevezés nem lesz olyan, mint a rendes miniszteri kinevezések, mert nem kap minden miniszter újra külön kéziratot, hanem egyetlen Wekerle Sándor miniszterelnökhöz intézett kéziratban, amelyben az újból való kinevezés okára és körülményére is lesz célzás, fogja a király a kabinet tagjait eddigi minőségükben újból megerősíteni. A királyi kézirat előreláthatólag a hivatalos lap csütörtöki számában fog megjelenni.

A miniszterelnök audienciája után Justh Gyula házelnök nyomban ülésre hívja össze a képviselőházat, amely a házszabályok szerint az összehívás után három napra ülhet össze. Így tehát a képviselőház szombaton délelőtt tíz órakor tartja azt az ülést, amelyben az újból kinevezett kormány bemutatkozik. Wekerle Sándor miniszterelnök ez alkalommal hosszabb beszében fog foglalkozni a tizhetes válság eseményeivel és ki fogja fejteni az okokat, amelyek erre a félmegoldásra kényszerítettek. Ki fogja fejteni továbbá, hogy ilyen körülmények között, bár az alkotmányosságna forma szerint eleget tettek, a kormány a parlament vezetésére nem tartja magát hivatottnak, és ennek alapján kérni fogja, hogy a képviselőház szeptember tizenötödikéig napolja el ülését. A képviselőház, amely ugyanebben az ülésében letárgyalja a Novoszél-ügyben beterjesztett mentelmi bizottsági jelentést, a miniszterelnök kivánságának megfelelően el is fogja napolni magát, előbb azonban a pártok részéről megtörténnek a szokásos deklarációk.

A deklarációk között a legnagyobb jelentőséggel természetesen a függetlenségi párt részéről teendő nyilatkozat bír, amelyet a párt pénteken délután tartandó értekezletén fog megállapítani és amelyben egyrészt követeli, hogy a végleges megoldás a többségi elv alapján jöjjön létre, másrészt *ünnepélyesen lekötí magát a párt az önálló jegybankaak 1911-re való felállítására mellé.*

A kormányának a főrendiházban történt bemutatkozása után, amely szintén szombaton fog megtörténni, a parlament megkezdí kéthónapos nyári szünetét, amely alatt aztán ismét a kulisszák mögött fog folyni a kibontakozásra irányuló munka. Kossuth Ferenc, aki a jövő hét közepén utazik Wiesbadenbe, maga mondta tegnap este a függetlenségi pártkörben, hogy a nyár csak félpihenést fog adni, mert ő sem fog egy pillanatra sem megszűnni keresni a kibontakozás legalkalmasabb módját. És a kibontakozás körül várható nagy harcok már előre vetik árnyékukat.

A miniszterek mandátuma.

A parlamenti szokás megköveteli, hogy az újonnan kinevezett miniszterek képviselői mandátumokról mondjanak le. Ennek következtében a következő kerületekben, — amelyeket miniszterek képviselnek — valószínűleg új választás lesz: Temesvár, Jászberény, Cegléd, Igló, Kassa, Zólyom, Nagykauizsa, Szokolca.

Csak a horvát tárcanélküli miniszternek nem kell lemondania.

Az erélyes Wekerle.

Budapesti tudósítónk jelenti: Néppárti képviselők beszéltek ma, hogy Wekerle Sándor a vasárnapi audiencián igen nyomatékosan kérte az uralkodót a kabinet felmentésére. A király célszerűbbnek tartotta volna a kormány újbóli kinevezése helyett, ha a Házat királyi kéziratral napolják el. Erre Wekerle állítólag ezt mondotta volna a királynak:

— En ugyan még sohasem hallottam sztrájkoló miniszterekről, de ha Felsőged királyi kéziratral akarja elnapolni a Házat, akkor Magyarország lesz az első állam, ahol a miniszterek sztrájkja ki fog törni.

A király állítólag erre a kijelentésre határozta el a kabinet újbóli kinevezését.

Justh elutazott.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma néhány napra tornyai birtokára utazott. Elutazása előtt intézkedett, hogy a miniszterelnök kérelmére a képviselőház szombatra ülésre hívassék össze. A szombati ülésen ismét Justh fog elnökölni, aki akkorra már visszatér a fővárosba.

Bánffy nyilatkozata.

Budapesti tudósítónk jelenti:

Bánffy Dezső báró ma reggel Gasteinból hazaérkezett. Egy újságíróknak kijelentette, hogy valótlán a lapok hire, mely szerint a válság alatt Bécsben lett volna a királynál és részt vett volna a kibontakozás tárgyalásain. Távolléte alatt politikával nem foglalkozott s mint eddig, ezentul is hiva marad az önálló banknak.

Csendesek a pártkörök.

Az utóbbi napok izgalmi után, ma már csöndesebbek lettek a pártkörök helyiségei. A függetlenségi pártkörben ma alig néhány képviselő jelent meg. Este a függetlenségi párt a városligeti Kovács-féle vendéglőben együtt vacsoráztak. A szomszédos asztalnál az alkotmánypárti képviselők tartották rendes keddi vacsorájukat.

Lueger a magyar engedményekről.

Bécsből táviratozzák: A Reichpost holnapi száma egy Luegerrel folytatott beszélgetést fog közölni. Ebben Lueger, Aerenthal bárót teszi felelőssé az esetre, ha a függetlenségi párt a királytól engedményeket kap. Lueger kijelenti, hogy a delegáció ez esetben semmiféle költséget nem szavazna meg.

A horvát képviselők álláspontja.

A horvát képviselők ma egy lipótvárosi szállóban értekezletet tartottak, amelyen a felett tanácskoztak, hogy az új kormány kinevezésével szemben milyen álláspontot foglaljanak el. Az értekezleten elhatározták, hogy az új kormány nyilatkozata feletti vitában a horvát-szerb koalíciónak egyik tagja is részt fog venni.

MULATSÁGOK.

(=) A nyomdászok népiünnepélye elé nagy érdeklődéssel tekint Arad fiatalsága, mert a gazdag műsor, melyet erre az ünnepélyre összeállítottak, a legnagyobb kíváncsalmakat is kielégíti. Már most előre jelezhetjük a délutáni mulatságoknak egy teljesen új és igen érdekes számát, mely a kutyaversenyben fog megnyilvánulni. Az a kutyatulajdonos, kinek a kutyája legelső lesz a kitűzött célnál, egy rendkívül értékes jutalmat nyer. Lesz még igen sok érdekes szám, melyeket sorban fogunk ösmertetni legközelebb.

Utcakeresztelés.

Pogonyi Nándor beadványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Jelentettük, hogy Pogonyi Nándor kir. ügyész beadványt intézett a város törvényhatósági bizottságához a Kiskarika-utcának Károlyi Gyula gróf-utcára kért átválttatása érdekében.

Az indítványt, amelynek megokolása a főispán működésének méltatását tartalmazza, itt közöljük:

Tekintetes Városi Tanács!

Alulírottak azon tiszteletteljes kérelemmel járulunk a tekintetes Városi Tanács elé, hogy az általunk lakott „Kiskarika“-utca nevét megváltoztatva, utcánkat

„Gróf Károlyi Gyula-utca“-nak elnevezni kegyeskedjék.

Tiszteletteljes kérelmünk indokolásául a következőket vagyunk bátrak felhozni:

A kulturnépek közt általánosan elterjedt szokás az, hogy az utcák és terek neveit azokról a kiválóbb egyénekről nevezik el, akik a haza érdekében, a tudomány, irodalom, művészet és a közélet terén kifejtett munkálkodásuk által érdemeket szereztek arra, hogy nevük, mintegy követendő példának, az utódok előtt megörökíttessék.

Ennek a dícséretre méltó szokásnak hódolt Arad szab. kir. városa is akkor, amikor utcáinak jelentékeny részét a dícső emlékű vértanú s más kiváló egyének nevével nevezte el.

Ezen elnevezések alkalmával még igen sok utcának megmaradt a régi, sokszor értelmetlen, sokszor komikus, sőt — izléstelen neve.

Megvagyunk arról győződve, hogy a tekintetes Városi Tanács annak idején ezeket az utcákat is méltó nevekké látja el: mert tudjuk, hogy erre meg van a jóakarát, s hogy az utcák tömeges elnevezését csak az azokkal járó nagy munka és jelentékenyebb kiadások hátráltatják.

A magunk részéről is azon a nézeten vagyunk, hogy ezek az elnevezések csak lassanként vihetők keresztül és épen azért kérjük mi is, hogy a tömeges névváltoztatásokra irányuló törekvésektől eltekintve, az általunk lakott utcáról az értelmetlen, komikus hangzású, s a régi német világra emlékeztető „Kleine Ringstrasse“ szónak rosszul sikerült fordításából összetákolt „Kiskarika-utca“ elnevezés vétessék le — és szép fejlődésnek induló utcánk neveztesse el

„Gróf Károlyi Gyula utcának.“

Es ezen elnevezés által örökíttessék meg szeretett főispánunknak a csak nemrég lezajlott nemzeti küzdelemben kifejtett lelkes küzdelmei által szerzett kiváló érdemei, —

s ezen megörökítés által fejezzük ki hálaikat és elismerésünket főispánunk iránt azokért az eredményes fáradozásokért, amelyekkel városunk ügyeit mindenkor vezette s annak érdekeit úgy kulturális, mint egyéb téren is előmozdítani törekedett.

Beismerjük, tekintetes Városi Tanács, hogy főispánunk érdemeihez talán méltóbb volna, ha az ő nevével egy forgalmasabb utca nevezetnének el —

s mi mégis magunknak, a mi kis utcánknak kérjük az ő nevét, mert egyrészt ismerve főispánunk szerénységét, tudjuk, hogy nem az utca szélességében, vagy hosszúságában, hanem a mi lelkünk megnyilvánulásában látja az iránta érzett tisztelet és hála kifejezését, —

másrészt pedig mert reméljük, hogy pár év alatt annyira ki fog fejlődni a ma még szeré-

nyebb kinézésű utcánk, hogy büszkén viselheti főispánunk nevét.

Kérésünk teljesítését kérve, vagyunk a legmélyebb tisztelettel kiskarika-utcai háztulajdonosok és lakok.

A belügyminiszter

az elmebetegek ápolásáról.

Rendelet Aradmegyéhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Szokatlan intézkedést von maga után az a rendelet, amely ma Aradmegye törvényhatóságához érkezett. Az utóbbi időben egyre sürűbben történt meg az, hogy a közkórházak szűk volta miatt az elmebetegeket el kellett utasítani, vagy pedig a szegényházakba helyezték el őket. A belügyminiszter az állapot megszüntetése végett ugynevezett családi ápoló telepeket rendszeresített a városokban és községekben.

Erre vonatkozik az a rendelet, amely ma a megyéhez érkezett.

A rendelet az elmebetegeknek intézeteken kívül való tartására vonatkozik, amely családi ápoló-rendszernek nevezhető. A belügyminiszter az ápoló-rendszer feltételeit akként állapította meg, hogy a betegeket meghatározott ápolásdíj mellett idegen családoknak adják ki (családi ápoló-telepek) s egy központ részéről szakszerű orvosi felügyelet és ellenőrzés alatt állanak. Másik módja az ápoló-rendszernek az, hogy a beteget (esetleg segélydíj mellett) a saját családjának adják ki gondozásra, a kellő hatósági felügyelet mellett. Családi ápoló-telep már ez idő szerint is több helyen van, így Dicsőszentmártonban, Balassagyarmaton és Nyitrán, kísérletképpen pedig Nagyszében környékén és Sátoraljaujhelyen.

A családi ápoló-telepek alakítására a belügyminiszter ad engedélyt. Minden ilyen telepnek szakorvos vezetése alatt álló elme-osztálylyal kell bírnia, azonban elme-osztályként a közkórházak elmebeteg-osztályai is szolgálhatnak. Az ápolás díjait a miniszter állapítja meg.

A községekben elhelyezett elmebetegekről a községi előljárásság nyilvántartást vezet és azokra felügyelni tartozik. Ha a felügyelő és ellenőrző közegek a betegek gondozását nem találják kielégítőnek, vagy a betegen veszélyesnek látszó változást vesznek észre, akkor a hatóságnak nyomban intézkednie kell arról, hogy a beteget intézetben helyezték el.

SPORT.

+ Athletikai viadal és football mérkőzés. Elsőrendű sporteseményben lesz része Arad közönségének vasárnap délután az Aradi Athletikai Klub Török Gábor-utcai sporttelepén. A tavaszi sason utolsó versenynapja lesz e nap, melyen eldöntésre kerül a Délmagyarország három bajnoksága és pedig az AAC. rendezésében a 220 yardos síkfutás és a magasugrásra s az Aradi Toldy Athletikai Club rendezésében a sulyemelő bajnokság, mely a maga nemében még teljesen ismeretlen verseny Arad közönsége előtt. Az Athletikai viadal a maga nemében is kiváló élvezetes látványt fog nyújtani. A délután 3 órakor kezdődő atletikai viadalt football mérkőzés követi az AAC. és a Bácska szabadkai atletikai club között. A klub vezetősege ma az atletikai verseny rendezőségét a következőképpen állította össze: Jury: Szathmáry János, Hámory László dr., Szakolezay Lajos, ifj. Vass Gusztáv és a benevező egyesületek titkárai. Versenyfelügyelő: ifj. Vass Gusztáv. Indító: Alt János. Időmérő: Reisinger Béla. Versenytitkár: Boros Károly. Tér-

mérők: Bogsán Károly, Korányi Barna. Eredményhirdető: Grumáz László. Pályabírók: Nyíry László, Hoffmann János.

+ **Aradi atléták sikere Bécsben.** Vasárnap délután kiváló sikereket ért el az Aradi Atl. Klub két kiváló atlétája, *Mudin István* és *Szathmáry Kálmán* Bécsben a Wiener A. Klub nemzetközi atl. viadalán. *Mudin István* mint győztes dobott 52-17 métert a gerelyvetésben, 29-70 métert a kalapácsdobásban s 11 méteren felüli dobásával harmadik helyre került a súlydobásban. *Szathmáry Kálmán* a távolugrásban 6 méter 53 centiméteres ugrásával lett első s 3-32 méteres rudmagasugrásával megjavította az osztrák rekordot a rudmagasugrásban.

NYARALÓ KÁRTYÁSOK.

Ilyenkor július elején, mikor a fiakkerekek csak tíz koronán felül állanak szóba a halandó emberekkel, mind sürgetőbben lép föl annak a fontos kérdésnek az eldöntése: hol töltjük el a nyári hónapokat? A családi asztalok körül állandóan ez a égető kérdés dominál s míg a feleségek konokul a kisebb fürdők pártján vannak (ahol estig fűző nélkül lehet járni), a férfiek fitymálva, gúnyos grimace-szal mondják:

— Ugyan, hogy jut az eszedbe ez a borzalmas, Isten háta mögött fekvő fészkek? Hiszen bizonyosan megöszülnek unalmamban, ha két, hosszú hónapot ott töltenek...

A férj-urak e sztereotip válaszában meg van a maga morális, vagy helyesebben: immoralis alapja, ami egyuttal jellemző erre az egész könnyelmű korszakra, amelyben mi, huszadik századbeli emberek élünk. Mert aki azt hiszi, hogy a férfiak társaságot, színházat, kirándulásokat, tenisz-partiekat keresnek a fürdőben, az nagyon téved; ők egyszerűen és kerülgetés nélkül szólva: kártyázni akarnak. És eleve unalmas fészkeknek deklarálnak minden helyet, ahol a baccarat-t, a makaót, vagy legalább is a ferbli-játékot nem kultiválják.

Nem akarek most a régi moral-prédikációkkal előhozakodni s így nem ismétlem, amit már annyian elmondottak előttem, hogy Aradnál kártyásabb város aligha van a civilizált világon. Másutt csak a gazdag emberek és a kalandorok üzik a házardjáték különféle fajtáit; nálunk a közép-rendű polgár ül a kártya-asztal mellett, vagyis az az ember, akinek nincs fölösleges pénze, de aki a keresetéből tisztességesen eltartathatná a családját. Erről azonban most ne essék szó. De sokkal nagyobb hiba, hogy most már a nyaralóhelyeket is a kártya szempontjából ítéljük meg s minden fürdőt, ahol a makaó ismeretlen multság, már eleve undorító fészkeknek minősítenek. Vagyis: az idegei már abban a stádiumban vannak, hogy még a két nyári hónapban se tud lemondani a kártyázás szenvedélyéről.

Nem hivatkozom most Ostendére, Monte-Carlóra és Riminire, ahol mi magyarok szinte domináló szerephez jutottunk s nem hozokodom elő azzal a hihetetlen, de igaz megfigyeléssel se, hogy akárhány honfitársunk van, aki évenként megfordul az Északi- vagy a Földközi-tenger partján, anélkül, hogy mást is látott volna ott, mint az éttermet, vagy a kaszinót. Ez utóvégre nem is olyan nagy csapás, hiszen a világfürdőkbe a közép-rendű polgár nem igen jár el. De utazz atyámfia, hazánk bármelyik, csak valamelyest divatos fürdőjébe s szemtanuja léssz a gyönyörű jelenetnek, amint már a kora délelőtti órákban ingujjas férfiak nemes harcivágygyal ülnek a zöld asztal mellett s az ebédelésre is csak akkor szánják el magukat, amikor a feleségi karhatalom igénybe vevődik ellenük. Séta, fürdő, szórakozás, nyugalom: ugyan ki beszél ilyen asszonyi ostobaságokról? A felnőtt ember néha alszik, néha a táplálkozásnak is szentel egy-két pillanatot s ami ideje

azonfelül megmarad, azt kizárólag a zöld asztalnak szenteli. A fenyves isteni magányában, a tó partján, vagy a vizesés moraja közepette, a bolyongó vándor néha sajátzerü hangokat hall. Nem a fülemüle csattog, nem a rigó füttyent, hanem *Stieglitz* ur szól, borizü basszushangon:

— Négy a rebesszer!

Azok a fürdők, ahol nincs forintos ferbli, vagy százforintos makaóbank, üresek és kihaitak Magyarországon. A leggyönyörűbb pontokon, ahol a természet maga épített isteni szanatóriumokat, az egész nyáron át nem hallatszik emberi szó; mert a teniszruhás, enervált budapesti nem a szüz anyatermészetet keresi, hanem a gazdag partnereket. A legszebb madárdalnál többre becsül egy negyvenegyes bandát s a legőzondusabb levegőt is szívesen fölcsereéli néhány kilences slágerrel. Pedig mennyire ráférne a nyomorult idegeire egy kis igazi pihenés! Az erdő, a hideg víz, a napfény, a hegyi séta ismét embert csinálna belőle két hónap alatt; így megtörve, kifosztva, undorodó lélekkel áll be ismét a robotba, hogy itthon folytassa, amit *Hullám-Berényben* vagy *Zuhatag-Füreden* abbahagyott.

Az ezredes és a tisztikar.

Az üldözött magyar szó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

A nagyváradi József ezredben szomorú a világ sorja azóta, hogy a vitéz regiment parancsnokságát lovag *Schreiter* Lajos ezredes vette át. Reglamán nyargaló, kemény, rettegett, vasszigoru katona, ami mindenesetre rendjén levő derék dolog, sőt kaszárnya fogalmak szerint a legértékesebb erény. Elvégre udvariassággal, hízkeléssel nem lehet fegyelmet tartani. Nem is lehet kifogás az ezredes katonai felfogása ellen, amely bizonyára régi tapasztalatokban gyökerezik, habár kétségkívül még régiebb szellem hatását, a középkor sirboltszagát érezteti. De hasztalan volna minden jámbor civil okoskodás: a drill az drill. Ebbe már bele kell nyugodni. Az ezredes szigorúsága azonban meghalad minden elképzelhető határt. Az ezred intelligens tisztikarával szemben érezteti legkíméletlenebbül hatalmát olyan módon, olyan modorban, mely a tiszték körében a legnagyobb elkeseredést okozza. A tiszték valósággal elkedvelenedtek s szinte a passzív rezisztenciának egy neme az, ahogyan kötelességüket végzik, önérzetükben sértetten a bánásmód miait.

A tiszték az ezredes megalázó bánásmódja miatt szolgálati uton több panaszt terjesztettek a hadügyminiszterhez, s a feljelentések most vannak elbírálás alatt *Grünzweig* Artur altábornagy, állomásparancsnok kezében.

Az ezredes különben a magyar szónak sem barátja.

A minap a gyakorlóterén, *Szilágyi* János zászlóalj kürtös őrmester jelentést tett az eléje lovagló ezredesnek:

— Herr Oberst melde gehorsamst...

Mint magyar ezredéknél, s a nagyváradi háziezredben is szokás, a jelentés további részét magyar nyelven mondta el az őrmester. Az ezredparancsok erre rákiáltott:

— Nem tudsz németül?!

— Nem tudok ezredes ur.

Schreiter lovag haragosan csapott a paripája szügyére:

— Hát csak kutyanyelven ugatsz!?

A tiszték és a legénység jelenlétében történt ez a jelenet.

A lelkész bünei.

Haypál Benő szerelme.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 6.

Az *Aradi Közlöny* megírta ma, hogy *Haypál Benő* budai református lelkész, aki politikailag is sokat szerepelt és a közéletnek is általánosan ismert alakja volt, szanatóriumba vonult. A nő és már nem fiatal lelkészlől különböző bűnök derültek ki s ezért kellett távoznia.

Fővárosi tudósítónk jelentése szerint ma kitudódott, hogy mi okozta voltaképpen a lelkész eltávolíttatását. *Haypál Benő* szerelmes volt egy szép budai uriaszonyba, akinek az anyósa megleste őket, amikor diszkrétan találkoztak.

A szóban lévő uriaszony *Cipelka* Henrik budai hivatalnok felesége és leánya *Berlebey* Arturnak. *Haypál Benő* már akkor udvarolt *Cipelkánénak*, amikor az még lány volt. Alig, hogy a szép leány férjhez ment, *Haypál Benő* megkezdte az udvarlást. A fiatal asszonynak imponált a hatalmas férfi és bizalmas barátság fejlődött ki közöttük.

A férj megtudta a barátságos együttléteket és kijelentette, hogy válópórt indít a felesége ellen, egyuttal pedig följelentette a lelkészt a presbiteriumnál. A presbiterium beidézte *Haypált* és kérdőre vonta, igaz e, hogy egy család szentélyébe tolakodott. Egyuttal meghagyták neki, hogy szüntesse meg az asszony üldözését, mert különben erélyesen fognak föllépni vele szemben. A lelkész akkor ezeket mondta:

— Esküszöm, hogy nem volt viszonyom azzal a nővel és csak rokonszenvezünk egymással, de közöttünk semmiféle történet. Különben is becsületesre fogadom, hogy többet nem állok szóba azzal az asszonynyal, nehogy még jobban gyanuba keverjék teljesen ártatlanul.

Ez körülbelül egy évvel ezelőtt történt. Akkor elcsönnesült a pletyka a lelkész körül. *Cipelka* is kibékült a hitvesével, miután az esküözött, hogy ártatlan. A *Cipelka* anyja azonban úgy találta, hogy a viszony nem szűnt meg a menyé és *Haypál Benő* között. Két hónappal ezelőtt tudomására jutott, hogy a fiatal asszony és a lelkész egy kis dunaparti házban találkoznak hetenkint többször is. Egyszer megleste őket, amikor bementek és sikerült neki a szerelmes párt tetten érni. Nagy botrány keletkezett akkor. A dologról nemcsak a kis ház lakói, hanem a szomszédok is tudomást szereztek. A fiatal *Cipelkánét* az anyósa ájultan vitette haza férje lakására. Ez eset után *Haypál Benő* elutazott, mert azt hitte, hogy rövid idő múlva elsimul a botrány. Három héttel ezelőtt hazaérkezett és egy vasárnap megpróbált prédikálni a templomban. Azonban megdöbbenve kellett tapasztalnia, hogy a hívők sorra otthagyták a templomot mihelyt ő a szószékre állott. Olyan hangok hallatszottak ekkor, hogy a lelkészt el kell bocsátani állásából. *Haypál* érezte, hogy az ügyet nem lehet tovább erőszakolni. Kérvényt adott be a presbiteriumhoz, hogy adjanak neki hosszabb időre szabadságot, mert egészségi állapota teljesen megrongálódott. Miután a szabadságot megkapta, elhagyta állását, amelyre már ki is nevezték *Goda* segédlelkészt. *Haypált* előbb a budai *Schwartzter*-szanatóriumba vitték, onnét pedig a máriaremetei intézetbe szállították, a mely szintén *Schwartzter* tulajdonában van.

A primadonna ismerkedik.

Diósy Nusi Aradon

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Egyenesen a Lidórról utazott ma Aradra Diósy Nusi, hogy egy reá nézve nagyfontosságú ügyben eljárjon. Lakást keresett. Mozgósította erre a hadjáratra mindazokat a színészeket, akik e téren stratégiai ismeretekkel rendelkeznek. Mert tudni kell, hogy Nusinak nagy igényei vannak. Tágas, világos lakás, előkelő negyed, teljes kényelem. Ilyenformán, — tekintettel a legkritikusabb fertályra — nehéz volt lakást találni. De az új primadonna magassarku topánkája fáradhatatlanul addig kopogott, míg estére meg volt az eredmény. A Szabadság-téren talált egy öt szobás elegáns lakást, amelyet nyomban bérbe is vett.

Este, amikor Szendreynével a szinkör előtt sétált, már a ridiküljében is volt a szerződés. Nusi elegáns kék princesse ruhát és széles, fehérfonásu kalapot viselt kék tollakkal. A szinkör előtt esportosulók érdeklődéssel nézték az új szubrettet.

— Nézze, — mondotta jókedvűen munkatársunknak — itt van a szerződésem.

— A színházi?

— Nem. A lakásom bérleti szerződése. Nagyon kedves lakást találtam. Azt hiszem, jól fogom benne érezni magamat.

Szóba került a multkori fellépte.

— Ugy örülök, — mondotta Nusi — hogy alkalmam volt bemutatkozni az aradi közönségnek. Most már legalább ismerem a publikumot. Mondhatom, hogy az a kedvesség, amelyet a multkori felléptemnél tanusított az aradi közönség, nagyon jól esett és egészen meghatótt. Hanem a Közlöny cikke miatt kikaptam a nagyváradiaktól, amiért Arad szépségét Nagyvárad hátrányára úgy kiemeltem. Még a polgármester is azt mondotta, hogy ez csunya hálátlanság tőlem.

— Hát szívesen jön Aradra?

— Nagyon. Sajnálom ugyan otthagyni az én kedves nagyváradi közönségemet, de őszintén mondom, oly jól érzem itt magamat, hogy most már örülök, amiért a szerződésemet aláírtam.

A direktornéval beszélgettek ezután.

— Ugy-e kedves diriné — mondotta Nusi, karját az igazgatóné karjába öltve — mi jól meg fogjuk egymást érteni?

— Hogyne, — válaszolt Szendreyné — hiszen mint látom mi teljesen hasonlóak vagyunk, a természetünk is körülbelül egyforma. Aztán meg tulajdonképpen földik vagyunk. Én józsefvárosi vagyok...

— Én pedig — mondotta mosolyogva Nusi — ferencvárosi.

— Tehát jassz leány — tréfálkozott Szendreyné.

— De „ilyen vas“ ... vágott közbe egy színházi habitue egy jelentős mozdulattal.

Nusi felhuzta a szemöldökét és tréfás pajzán-sággal fenyegette meg a lovagot:

— Vigyázzon, ne kezdjen velem így ellen-ségeskedni!

Ezután Nusi megmutatta, hogy a praktikus üzlet iránt is milyen jó az érzéke:

— Be fogjuk csapni a közönséget — kedves diriné. Egyes szerepeket mi ketten felváltva fogunk játszani. Nagyváradon ez kitűnően bevált. Ott négyen is játszottunk felváltva egy-egy szerepet és a közönség csak úgy dőlt. Sorshuzás utján döntöttük el a fellépés sorrendjét. Itt is fogunk fényes trükköket csinálni.

Egész csomó tervet terjesztett ezután elő, hogy melyik szerepet ki fogja játszani. A Csók-királyban — mondotta — azt a trikós szerepet én nem játszom. Ugy-e kedves diriné kiviszi az igazgató urnál, hogy trikós sze-

repeket ne osszanak ki rám? Nagyon nem szeretem a trikót — mondotta komikus kétségbeeséssel.

— Hát azt majd meglátjuk — mondotta a direktorné. — Mit szólnak hozzá az urak — kérdezte a jelentevőktől.

— Tiltakozunk, tiltakozunk, — hangzott kórusban a válasz.

— Látja, — nem lehet — mondotta Szendreyné Nusi felé fordulva. Az urak nem engedik el, hogy a maga szép formái ne érvényesüljenek.

— Én pedig — mondotta Nusi pajzán mosolylyal — küzdeni fogok az urak álláspontja ellen. Különben — folytatta — már a nyári szinkörben szeretnék itt fellépni. Erdélyi igazgatótól engedélyt fogok rá kérni. Azt hiszem be lesznek illesztethető a programba.

Hogyne — mondotta Szendreyné.

— Most pedig — fordult felénk Nusi — bucsuzom önöktől, be megyek a dirinével a színházba és szívből tapsolni fogok a fess Mogyoróssy — Feihő Rózsának.

Péter király balesete.

Lebukott a lóról.

Távirati tudósítás.

Arad, július 6

Ma délután Péter szerb királyt eddig még nem tisztázott körülmények között súlyos baleset érte Belgrádban. Ezt jelentették azok a táviratok, amelyek este érkeztek a szerb fővárosból. A sürgönyök a titokzatosság homályába burkolják a szerencsétlenség részleteit. Annyi azonban tényként megállapítható, hogy a király lebukott lováról és súlyosan megsebesült. Van olyan távirat is, amely azt mondja, hogy Péter az esés következtében agyrázkódást szenvedett. Ezt azonban nyomon követte a cáfolat, a mely szintén elismeri, hogy komoly balesetről van szó, de az agyrázkódásról mit sem akar tudni.

A szerencsétlenségről érkezett, s egymásnak ellentmondó sürgönyökből a következő tényállás állapítható meg:

Péter király ma délután kilovagolt Belgrád főutcájára, hogy a Topesider felé megtegye mindennapi sétalovaglását. Alig hagyta el a kastélyt, lova megbokrosodott egy hatalmas automobil különös túlköléséről. Amikor a gépkocsi vezetője megpillantotta az ágaskodó lovat, hirtelen megállott és kiugrott az automobilból, hogy a veszélybe jutott lovasnak segítsen. A ló ezalatt hátsó lábára ágaskodott s oly erővel vágta föl fejét, hogy az előre hajló király homlokát erősen megütötte. Péter az ütés következtében hátra bukott és leesett a lóról a kövezetre. A király ajultan terült el. Az odasiető emberek azonnal kocsiba tették és a palotába szállították.

Másik verzió szerint valami rakoncátlan suhanc követ dobott a király lovanak lábához és ez okozta a szerencsétlenséget. Az eset részleteit titokban tartják és aszerb kormány sajtóirodája szűkszavú jelentést adatott ki a szerencsétlenségről.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Capdebó ezredes

visszaemlékezései.

A solferinói csatáról. — Fejérváry bárról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Fejérváry, a vitéz tábori kapitány, hadtestparancsnoka, Benedek tábornagy felhívására, megírta a Mária Terézia rendért folyamodó irásában, mit művelt ő Solferinónál. Az Aradi Közlöny mai számában adtuk közzé ezt az érdekes írást, melyben elmondja a rettentetlen hős, hogy Capdebó Géza százados eskadronját szemelte ki egy vakmerő coup nyélbe ütésére.

A természet vetett gátat annak, hogy az aradi előkelő társadalomnak ez a rokonszenves és szeretett tagja ma nem a Mária Terézia rend lovagja.

— A sant-martinói hegy tetején helyezkedett el a főparancsnokság, — mondotta Capdebó ezredes az Aradi Közlöny munkatársának, aki őt ma fölkereste és beszélgetett vele régi dicsőségekről, véres multokról — ott állottam Benedek tábornagy hadtestparancsnok környezetében. A hadtestünk balszárnya a Garda-tóhoz támaszkodott. Körülbelül harminc-harminckétezer emberünk nézett szembe hatvanezer olaszszal. Az én eskadronom fedett állásban volt az említett hegy mögött. Fejérváry üldözőbe akarta venni az osztrákok által elfoglalt pozíciókból kivert ellenséget és erre a célra egy eskadron huszárt kért a hadtestparancsnoktól. Megkapta. Engem pillantott meg és így szólt hozzám:

— Te, most egy nagyszerű pillanat előtt állunk. Végső csapást mérhetünk az ellenségre. Hajrá, vágjunk közé.

Természetes, hogy azonnal eskadronomhoz vágattam és néhány pillanat múlva rohamlépésben vágattam a század előre. De a terep teljesen alkalmatlan volt lovassági operációkra. Az ültetvények akadályozták az előrenyomulásban. Halált megvető hidegvérrel követtük Fejérváryt és sűrű puskatűzben törekedtünk előre. A mai fegyverek mellett ez lehetetlen lett volna. De sajnos, a tereppel való küzdelem sok időnköt elrabolta és mire a kellő helyre értünk, már az ellenség ágyutíze fogadott. Ez döntötte el a mi sorsunkat is. Visszakerültünk Benedek mellé és résztvettünk a mieink visszavonulásának fedezésében.

Ez idő óta — folytatta Capdebó ezredes — szoros bajtársi kötelék fűz Fejérváryhoz, aki mint igazi grand seigneur, mindig az a bajtárs maradt, aki volt vezérkari százados korában. Már miniszter és tábornagy volt, mikor én először fordultam hozzá egy ügyben. Megszoktam őt látogatni, valahányszor Budapestre kerülök, Andrassy-uti villájában és sokáig szoktunk elbeszélgetni katonai kérdésekről, élményekről.

Mikor, mint említettem, egyszer egy kérelemmel akartam őt felkeresni, nem volt otthon. Azt mondták, az országgyűlésen van. Ott találkoztam vele és arra kért, hogy egy fél óra múlva látogassam meg a miniszteriumban ahova az ülés után eljön. Majdnem egy időben érkezünk a budai diszterre, ahol engem megpillantott, hozzám csatlakozott s együtt térünk be hivatalos helyiségébe, melynek előszobájában magasrangú katonatisztek, egy püspök és néhány kanonok várakozott már. Várni akartam az előszobában, de ő kedves és szeretetreméltó modorával mintegy rám parancsolt, hogy csak menjek be vele szobájába. Leültetett, konyakkal és szivarral kínált meg. A ko-

nyakot elfogadtam, de a szivarra nem akartam rágyújtani azzal a megjegyzéssel, hogy kint egy püspök vár bebocsátásra.

— Csak gyujts rá pajtas, — mondotta nevetve a miniszter. Hadd várjanak, mi is várunk eleget — Solferinónál.

— Aki a lovagiasság, a szives előzékenység igaz mintaképe, Fejérvary bárót ismeri, az tudja, hogy senkinek kérését teljesítetlenül nem hagyta — füzte tovább a beszélgetés fonalát az ezredes.

Egy más alkalommal egy védencem érdekében kerestem fel öreg bajtársamat. Egy szegény emberről volt szó és ezért elszántam magam arra, hogy idegen embertől kérjek valamit. De a kérés teljesítése nem az ő hatáskörébe tartozott. Mikor elmondottam neki jövetelem célját: egy pillanatig gondolkodott, majd olyan hangsúlyozással, melyet parancsolásnak is lehet nevezni, így szólt:

— Aki az emberedért tehetne valamit, azt én személyesen nem ismerem. De nem lesz kifogásod ellene, ha én tüstént felkeresem és azt hiszem, rendbe hozzuk a dolgot. És mielőtt még tiltakozhattam volna a rendkívülinek mondható áldozat hozatal ellen, máris intézkedett, hogy kocsija előálljon, melyben mindketten helyet foglaltunk és magától értetődő, hogy az ügy rövid időn belül kedvezően volt elintézve.

Az ügyvédi tisztesség nevében!

Panasz a reklámfiskálisok ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Egy fővárosi ügyvéd részéről feltűnően merész hangú beadvány érkezett ma a budapesti ügyvédi kamara elnökségéhez. Olyan dolgot tesz benne szavá a beadvány aláírója, amely az utóbbi hónapokban úgy a jogi szaklapokban, mint a napi sajtóban élénk vitaközlés tárgyát képezte: egyes ügyvédeknek a sajtóval szemben tanúsított eljárásukat, amikor reklámhajtás céljából a köteles ügyvédi titoktartás megsértésével — saját érdekükben — bizonyos közlemények közlésére ugratják be a néha könnyen hívó és az ügyvédekben megbízó hirdetőt. A mostani beadványnak különös érdekességet az ad, hogy ügyvéd részéről történt meg a kezdeményező lépés az ilyen reklámügyvédek üldözése ellen.

Fővárosi tudósítónk az ügyre vonatkozólag ezeket jelenti:

Bácskai Albert dr. budapesti ügyvéd Brüll Ignác dr. udvari tanácsoshoz, a budapesti ügyvédi kamara alelnökéhez igen sürgős kérvényt adott be a mai napon, amelyben az ügyvédi kamarától rendkívüli választmányi ülés összehívását és sürgős orvoslát és megtorlást kér azon durva visszaélés ellen, hogy egyes ügyvédek ügyvédi titoktartás iránti köteleességük megszegésével, egyrészt reklámból, másrészt egyéni boszuállásból az általuk ügyfeleik nevében folyamatba tett bünvádi feljelentések és nyomozatok adatait egyoldalúan kiszinezve és kihagyva és így a hírlapok jóhiszeműségével is visszaélve, — az újságokba becsapják és ilyformán az egyéni becsületet már előre és reparálhatatlanul a sárba tiporják.

— Minden művelt államban — mondja Bácskai dr. említett sürgős beadványában — még az elítélt feyenceket is zárt kocsiban viszik végig az utcán, nehogy az utca közönségének megvető tekintete büntetésüket még fokozza; — miféle gonoszság kell tehát ahhoz, hogy feddhetlen és tisztességes pozícióban élő embereket — akik vád alatt se állanak — le-

hessen egyéni boszuból ily módon kipellen-gérezni?!

Tekintve, hogy épen egyidejűleg 2 budapesti ügyvéd neve lett az utóbbi héten, anélkül, hogy ezek ellen hivatott oldalról csak vád is lenne emelve, ügyvédek visszaélései útján meghurcolva, ügyvédi körökben nagy érdeklődéssel várják a kamara ügyvezető alelnökének ezen ügybeni állásfoglalását.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Erdészleány, operett. Felhő Rózsi és Kertész Mihály felléptével.

Csütörtök: Osztrigás Mici, bohózat. Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Péntek: Osztrigás Mici, bohózat Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc felléptével.

Szombat: Tolvaj, dráma. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Vasárnap: Visszatérés Jeruzsálemből, színmű. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

Hétfő: A király, vígjáték. Góth Sándor és G. Kertész Ella felléptével.

* Felhő Rózsi vendéjátéka. A Tatárjárás imár európai hírű Mogoróssy önkéntesének szerepében lépett fel ma este Felhő Rózsi. A színházat a nálunk már jubilált darab előadására egészen megtöltötte a közönség és sok gyönyörűséggel szórakozott a bájos primadonna pompás önkéntesén. Pajzán, eredeti, elragadóan kedves volt és a közönség lelkes ünneplése egyképpen szolt a dédelgetett primadonnának és a fess önkéntesnek. Dalait számtalanszor megismételtette a közönség. A második felvonás végén pedig tisztelői hatalmas virágcsokorral lepték meg. Az előadás többi szereplője a már ismert kiváló alakításokkal arattak tapsokat. H. G.

* Az Osztrigás Mici. Ujdonsága lesz ezen a héten a nyári színháznak. Csütörtökön mutatják be az Osztrigás Mici című kacagató, elemes francia bohózatot, amely a Vigszínházban 200 előadást ért el. A két főszerepet a csütörtöki premiéren Tapolczai Dezső és Vendrey Ferenc, a színház vendégművészei játsszák. A többi szerep szintén jó kezekben van. Pénteken megismétlik az Osztrigás Mici előadását.

* Felhő Rózsi és Kertész Mihály. Felhő Rózsi, a szegedi színház kiváló primadonnája holnap lép fel utoljára a nyári színházban. A művésznő Az erdészleány címszerepében bucsuzik az aradi publikumtól. A holnapi előadásnak még egy másik érdekessége is lesz. Kertész Mihály, a szegedi színház tagja fogja játszani József császárt.

* A Góth-pár vendéjátéka. Szombattól kezdve három estén át verbali művészpár fog vendég-szerepelni a nyári színházban. Góth Sándor és Góthné Kertész Ella, a Vigszínház kiváló művészei lépnek fel három estén az aradi közönség előtt. Góthék csütörtökön érkeznek Aradra és pénteken már részt vesznek a próbákban. Szombaton a Tolvajban lép fel a művészpár, vasárnapon a Visszatérés Jeruzsálemből című színműben, hétfőn pedig A királyban játszanak Góthék.

* Az Uránia-színház műsora. A közönség nagy tetszése mellett mutatta be az Uránia-színház új műsorát, melynek többek között négy olyan lebilincselően érdekes műsorszám van, melyet a legblazirtabb néző is csak elragadtatással szemlél. Kanada gyönyörű természeti szépségeiben dús gazdag vidékei bámulatra ragadják az embert, Claude Pierre francia író életképe, „Dráma a Rivierán”, nem csupán a cselekmény izgató fordulataival köti le a néző figyelmét, hanem a milió, melyben a dráma lejátszódik, méltó a legnagyobb érdeklődésre. Fantasztikus látványosság és a kinematográfó-lás csodái közé számít az „Utazás a holdba” című kép és tanulságos tárgy a faciopógyártás. Ennyi érdekes látvány igazán megérdemli a publikum legintenzívebb érdeklődését. 791

A féltékeny nő csalódása.

Lipótvárosi eset.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, jul us 6.

Az a kevés lipótvárosi, aki még itthon maradt, nagyokat nevet mostanában az alább megírt eseten, amelynek szereplőit az ügy diszkrét volta miatt elhallgatjuk.

Egy jómodu budapesti lipótvárosi kereskedő egy éve épen, hogy egy csinos bécsi asszonykával él boldog házasságban. Azaz, hogy csak élt unius elsejéig, mert azon a napon az asszony gyanakodni kezdett, hogy a férje megcsalja. A csábító szíren állítólag egy színésznő volt, aki a Király színházban működött valamikor hatodrangu szerepekben. Amióta pedig szerződés nélkül volt, úgy beszélte a fáma, a barátok barátságából élt. Ezek közé tartozott az asszony szerint a hitves is, aki hiába erősitgette, hogy még a hírét sem hallotta ama-nőnek, akivel őt házasságtöréssel vádolja a felesége. Hiába, a gyanu gyökeret vert az asszony lelkében és azt onnan nem lehetett egykönnyen kitépni.

Féltékenységében a nő még azt is megtette, hogy egy szép napon, amikor az ura üzleti utra ment, egy apróhirdetést adott közzé egy napilapban, ezzel a szöveggel:

Detektív

kerestetik családi ügy sürgős nyomozására. Aki nyolc napon belül eredményt ér el, 300 korona jutalomban részesül. Ajánlatokat „Sherlock Holmes” néven a kiadóhivatal továbbít.

Sokan jelentkeztek, közöttük olyanok is, akik nem voltak hivatásos detektívek, de nagy szimatoló képességet éreztek magukban. Az asszony minden ajánlatra felelt, magához rendelte a vállalkozó detektíveket és meghallgatta az előterjesztéseket. Egyik sem felelt meg. Jött azonban egy szurós szemű, alacsony ember, aki szabad óráiban könyvügynök és ezeket mondta az asszonynak, miközben egy finom szerkezetű óraformájú alkotmányt mutatott.

— Nézze, nagyságos asszonyom, ugy-e, első pillanatra azt gondolná, hogy ez itt egy óra. De ha közelebb nézi, látja, hogy ez egy precíz fotografáló masina. Az ember úgy tesz, mintha az óráját nézné, egyet nyom ezen a picike gombon és már lerajzolódik egy elfodott lemezre azoknak a képe, akik szemben állottak a gépecskével. Nohát én bevárom, míg a férjét azzal a nevezetes hölgygyel az utcán nem látom. Amint meglátom őket, a közelükbe megyek észrevétlenül, lefotografálom a párt, a képet megnagyobbítatom és hozom ide önnek. A válóperben ez lesz a legdöntőbb bizonyíték.

— Jól van, — mondta a féltékeny asszony. — Maga az én emberem, ahogy elhozza a képet, megkapja a honoráriumot.

— Igen, — felelte a detektív, — de kérem az ura fényképét, nehogy esetleg másvalakivel tévesszem őt össze.

Az asszony szívesen adta oda a férje fotografiáját és türelmetlenül várt az eredményre.

A férj hazajött és a dolga után látott. Csak hébe-hóba ment el, ha az üzleti dolgai kívánták, a kávéházba. Az asszony gyanút fogott megint és fohászzkodott az istenhez:

— Jaj, ha a detektív elcsipné őket épen olyankor, amikor karon fogva sétálnak lombok hús árnyékában!

Jól imádkozott. Harmadnap már jelentkezett a detektív. Hozott egy fotografiát. Rajta a nevezetes hölgy és a férj kart karba öltve. A háttérben azonban nem lombok voltak láthatók, hanem inkább egy garni szálloda homlokzata. A kép úgy ábrázolta őket, amint kiléptek a hotelből és az egyik jobbra, a másik balra nézett, nyilván azért, vajjon nem látja-e meg őket valaki, akitől félni lehet.

A kép megdöbentette az asszonyt. Hamarosan kifizette a honoráriumot és fejvesztetten rohant a riválisnak képzelt nő lakására.

Ezuttal csak a színésznő volt a lakásban. Az ingerült asszony minden átmenet nélkül kérdőre vonta:

— Hogy meri ön a férjemet elcsábítani;

nines elég fiatal ember a városban, éppen nők emberekre veti ki a hálóját?

A szegény leány az első megdöbbenésből még felocsudni sem tudott, amikor jött a második:

— Ide nézzen, látja ezt a fotografiát? No, hát, mondja meg, nem maga-e ez és nem a férjem a másik. És mondja meg, nem-e szerelmi együttesről jöttek éppen?

A színésznő sírásra fakadt és olyan őszinte könnyeket hullatott, hogy most már nyilvánvaló volt, hogy itt vagy tévedés, vagy gonosz csalás forog fenn. A két hölgy sietett egy fotografushoz, aki mindjárt, amint ránézett a képre, kijelentette, hogy ez nem természet után való fölvetel, hanem egy képnek a fotografiája. A csalafinta ember a férj képe mellé megszerezte a nő arcképét is, egy rajzot csináltatott olyan poziturában, amely megfelel a célnak, hogy az asszony azonnal kifizesse a tiszteletdíjat.

Persze, ezek után szent lett a béke. A csalót pedig feljelentették.

Forradalmárból — rendőrfőnök

Távirati tudósítás.

Arad, július 6.

Föltűnő botrány foglalkoztatja most a francia politikusokat. Tudvalevő, hogy Párisban sok orosz forradalmár van, akik terveket eszelnek ki a cár meggyilkolására. Ezek a forradalmárok állandó összeköttetésben vannak az oroszországi összeesküvőkkel. Az orosz kormány nemrég Párisba küldötte egyik rendőrfőnökét, az ügyességéről híres *Hartiget*, hogy akadályozza meg a párisi orosz forradalmárok munkáját. A rendőrfőnököt a francia kormány szívélyesen fogadta és rendelkezésére bocsátotta mindazokat az eszközöket, amelyek segítségével a forradalmárok terveit meg lehet hiusítani. Az orosz rendőrfőnök munkája eredménytelennel is járt, mert a forradalmárok nagy része egymásután szökdösött el a francia fővárosból.

Hartigról most szenzációs titkot pattantott ki *Burie*, Párisban élő orosz forradalmár. *Burie* elmondta *Jaures* képviselőnek, hogy *Hartig* évekként *ezelőtt szintén orosz forradalmár volt és részt vett a cár ellen tervezett összeesküvésben, amiért halálra is ítélték, ő azonban megszökött és csak hosszú évek múlva tért vissza Oroszországba. Ott más néven szerepelt és ügyessége révén sikerült pozícióra szert tenni. Jaures a *L'Humanité*-ben megírta a forradalmár leleplezését és föl hívta Hartigre az igazságügyminiszter figyelmét. A miniszter kijelentette, megvizsgálja a különös ügyet és ha igaz a vád, Hartiget kiutasítják Franciaországból.*

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Öt emberélet egy tehénért. Csak a véletlen szerencsének, az elég gyorsan érkezett orvosi segítségnek köszönhető, hogy a somogyvármegyei Vámoson nem lett egy egész család, öt ember, áldozata egy boszut lihegő asszonynak, aki azért pusztított volna el egy családot, mert úgy vélte, ez az oka az ő tehene pusztulásának. Az esetről a következőket jelentik:

Németh György és *Mayer János* Vámoson majdnem egyforma módon keresték meg a kenyerüket. Mind a kettő pásztorkodott, csak hogy míg az előbbi a község marháit, az utóbbi Vámos disznait legeltette. A gulyás és

a kondás egy fődél alá szorult. A község egy házában adott a két pásztornak ingyenes lakást, amelynek közös konyhája volt. A közös tűzhely nem létesített a két család között barátságos viszonyt, ellenkezőleg a legnagyobb ellenségei voltak egymásnak. Az ellenségeskedés úgy kezdődött, hogy *Mayer János*nak elveszett 50 koronája, amelynek ellopásával *Németh György*-né gyanúsította. *Németh György* természetesen felesége pártjára állott és ettől fogva napirenden voltak a veszekedések a két család között. A viszony még jobban kiélesedett köztük, midőn a kondás egyetlen tehene elpusztult, aminek — *Némethné* hite szerint — más nem lehetett az okozója, mint *Mayer János*né, aki méreggel etette meg a tehenét. *Németh György* ezért az érzékeny kárért, amit a gulyásné elkövetett, boszut akart állni az egész családon. Mérget kevert ételükbe, azzal a céllal, hogy ha már nem is halnak meg, legalább a község csufjára megháborodjanak. Porrá tört maszlagos nadragulyát hintett észrevétlenül a bablevesükbe, amit vacsorára az öt tagból álló *Mayer-család* elköltött. Ejjel aztán mind az ötén iszonyu kínok között megbetegedtek. Az egész család örvongott, amire a szomszédok figyelmesek lettek és orvost hívtak. Az idejében alkalmazott gyomormosás és ellenszer meggyógyította a megmérgezett családot. Tegnap foglalkozott ez ügygel a kaposvári törvényszék. *Németh György*-né gyilkosság büntetésének kísérletével vádolta az ügyész. A tanuvallomások alapján kiint, hogy *Németh György*né nem akarta a *Mayer* családot elpusztítani és azért a törvényszék csak ötrendbeli egészségrontás büntetésében mondta ki bűnösnek a vádlottat, kit két évi fegyházra ítél el.

A lüttichi gólya.

*
A lüttichiek hosszú idő múlva kisértették, hogy az anyakönyvvezetőknek nincs joga házafelket összeadni.

Frivol a nóta, amelyet gyűrök
Hallga, no hallga!
Értsék belőle a sokat török
A belga mi balga.

Lüttichben sűrű-szaporák voltak
A lagzik, a nászok,
Párosan oltár-lépcsőre bomoltak
Grófok, kanászok.

Asszonynya lön így Gertrud, Lizette,
Ida, Hermengild
Mig valaki végre, ni, észrevette
Hogy mindje — nem gilt.

Törvénytelen volt az anyakönyves,
A gólya, a pólya;
Az anya, a gyermek mindannyi könnyez
És — nem tehet róla.

„Maradj el, te gólya, kicsinyeiddel
Te vékony lábu!
Ilyen frigyekhez nem dukál, — vidd el! —
A bábé, a bábu.“

S jön mégis a gólya . . . gyereket, szépet
Viszen a hóna:

„Másként szólnátok, belgatag népek,
Ha eszetek vóna!

A szerelmen, esókon vaj' éreztétek,
Hogy törvénytelen volt?
A nászuton, hogy az osupa vétek
S igazi nem volt?

Csók legyen újra, sugjanak újra
Apáknak titkot:
És ha mint eddig, úgy esik újra,
Szabálytalan anyakönyves urra
Ne vessetek szitkot.“

Robotos.

Megrágalmazott aradi ékszerész

A drága kis levél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

Vádlott távollétében tartottak meg ma egy tárgyalást az aradi büntető járásbiróság előtt. *Deutsch Izidor* aradi ékszerész volt a panaszos, aki *Stern Ede* budapesti kereskedelmi ügynököt jelentette fel becsületsértés miatt, mert az egy ugyancsak cifra hangu levelet intézett hozzá. Szól pedig ez a súlyos írás a következőképpen:

Deutsch Izidor

órás és ékszerésznek nevezett, uzsorás, rabló és gazembernek

Aradon.

E hó 25-én keltezve papírra vetett alávaló gazságaira a következőképpen válszolak:

Révpartra ért a gálya, amelyen ön világméretű rablóhadjáratra indult. Zátönyra jutott, ahol ön kifogja törni a nyakát. Ez egyszer nem sikerül a rablási kísérlet, se ahol ön engem az utcára csalt ki és ott vette el a pénzt tőlem, mert hála istennek számítottam az ön páratlan gazságaira és megfigyeltem az ön gaz rablási kísérletét. Az ugyancsak 25-én keltezett, posta útján küldött 20 koronát egyébként megkaptam és letétbe helyeztem, valamint arról is értesitem, hogy ügyeinket nemcsak hogy befejeztek nem találom, de csak a kezdetnek legkezdetlegesebb kezdetén.

En fogom megmenteni Arad vármegyét magától, attól a gazembertől, akinek zsarolásai és rablásai nemcsak a vármegyét, hanem az egész országot veszélyeztetik.

Stern Ede,

Budapest, VII. Aréna-ut 74.

Pálma-liget.

A súlyosan megsértett *Deutsch Izidor* ékszerész természetesen pört indított *Stern Ede* ellen, akinek feljelentésével *Böns Károly* dr. aradi ügyvédet bizta meg.

A vádlottat először nem lehetett megidézni a tárgyalásra, mert időközben külföldre utazott, a második tárgyaláson pedig nem jelent meg. A tárgyalást így *Böns* dr. kérelmére a vádlott távollétében tartották meg. Az eljáró bíróság becsatolt levélből és *Stern Ede*nek a kézbesítési iven látható aláírásából megállapította, hogy a sértő tartalmu levél *Stern Ede*től származik és ez alapon bizonyítva látta a bűnösséget.

A bíróság *Stern Ede*t bűnösnek mondotta ki a *Deutsch Izidor* sérelmére elkövetett becsületsértésben és ezért öt napi fogház, átváltoztatható 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradmegye rendkívüli közgyűlése. Arad vármegye törvényhatósági bizottsága több sürgős ügy tárgyalása végett július 14-én, délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Tárgysorozata a következő: A *Muraközy József* alapítványból a m. kir. honvéddhadapród iskolánál létesített alapítványi hely betöltése. *Uj-Szt.-Anna* község képviselő testületének határozata a községi iparos tanonciskola szükségleteinek fedezése tárgyában. U. a. határozata a községi iparos tanonciskola államosítása tárgyában. *N.-Kamarás* község képviselő testületének határozata a *Bánkut* pusztai iskola építési költségeinek fedezésére felveendő 15000 korona kölcsön tárgyában. *Uj-F.-Varsánd* község képviselő testületének határozata *Verostó* Evának eladott ingatlan szerződésének jóváhagyása tárgyában.

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 7-én az időjárás: meleg, zivatarok.

— **A minoriták nagygyűlése.** A magyarországi minorita-rend máától kezdve tartja rendes nagygyűlését a rend szegedi házában. A gyűlésen tárgyalják egyrészt az összes magyarországi rendházak szellemi és anyagi ügyeinek elszámolását, illetve fölülvizsgálatát, másrészt pedig ezen gyűlésen választják meg a rendházak főnökeit, a kerületi öröket és a rend különféle tisztviselőit. A nagygyűlésen *Lakatos Ottó dr.* rendfőnök elnököl. A gyűlésen résztvesznek a rendtartomány kormánytanácsosai, kik közül megérkeztek: *Berényi Gedő* volt rendfőnök, *Fehér Alfréd* főgimnáziumi tanár, házfőnök, *Novák Adorján Aradról.* Csák *Cirjék dr.,* a vaskorona-rend lovagja, volt rendfőnök *Kolozsvárról.* *Pataky Miksa* házfőnök és *Kardos Lambert Lugosról.* *Bajay Armand dr.* házfőnök *Miskolcraól.* *Jakobovits Agoston* volt házfőnök *Nagybányáról.* *Czaich Gilbert* apostoli magyar gyontató *Rómából.* *Mahalsik Bonaventura Szilágyosmlyórol.* *Pazsitny Bonaventura dr.* házfőnök *Marosvásárhelyről.* *Koch Sándor* főgimnáziumi tanár *Kézdivásárhelyről.* Csütörtök *Arnold dr.* házfőnök és *Musits Anzelm* plébános *Pancsováról.* A szegedi házból résztvesz a gyűlésen *Szöke Dániel* volt házfőnök, kormánytanácsos. A gyűlések jegyzőkönyveit *Monay Ferenc dr.* rendtartományi titkár vezeti.

— **A király nyaralása.** Bécsből táviratozzák: A király szeptember hó 10-éig marad Isehlben, ahonnét Morvaországba utazik. Ezután Vilmos német császár lesz vendége Bécsben a királynak. Szeptember vége előtt tehát semmi esetre sem foglalkozik az uralkodó a magyar válsággal.

— **Pályázat a kulturtanácsosi állásra.** Ma délután öt órakor járt le az aradi kulturtanácsosi állásra kiírt pályázat. Hárman pályáznak: *Kovács Vince* aradi iskolafelügyelő, *Joó Béla* városi árvaszéki ülnök és *Kunéry Kálmán* lap-szerkesztő. A választást az augusztusi közgyűlés ejti meg, mert a belügyminiszter még nem hagyta jóvá az állást szervező közgyűlési határozatot.

— **Wedel gróf nem lesz kancellár.** Berlinből táviratozzák: Azokkal a híresztelésekkel szemben, hogy *Bülow* herceg német birodalmi kancellár utódja *Wedel gróf* lesz, *Wedel gróf* a lapokban ma nyilatkozatot tett, hogy egyáltalában nincs szándéka *Bülow* állására pályázni.

— **Hadiállapot Macedoniában.** A „*Journal de Salonique*” írja, hogy a török kormány felhívta a szalonikii vilajet váliját, tegyen javaslatot, hogy a vilajet mely kerületei helyeztessenek törvényen kívüli, illetve hadi állapotba. A váli, tekintettel az általános izgalomra és lázadási mozgalmakra, azt ajánlotta a kormánynak, hogy a hadiállapot egész Macedonia területére terjesztessék ki.

— **Kinevezés.** Mint értesülünk, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a budapesti Központi Gáz és Villamossági Részvénytársaság vezérigazgatójának, *Keller Viktor Ottónak* a kereskedelmi tanácsosi címet adományozta. *Keller* egyszersemint vezérigazgatója az Aradi Világítási és Erőátviteli Részvénytársaságnak is.

— **Kaas Ivor báró fölgyógyult.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Kaas Ivor báró,* aki néhány hónap óta betegen feküdt egyik szanatóriumban, teljesen visszanyerte egészségét. A báró ma birtokára utazott el.

— **Esküvő.** Fényes esküvő volt ma Világoson *Bohus Lajos* báró kastélyában. *Dobonyosi Jakobovics Jenő,* az aradi csász. és kir. 12. számú huszárezred hadnagya esküdtött örök hűséget *Bohus Julia* bárónőnek, *Bohus Lajos* báró és neje, született fonyódi *Fonyó Ilona* bájos és nagyműveltségű leányának. Arad és a megye előkelő köreiből elárasztották az örömszülőket jó kívánságokkal.

— **Reform a hadseregben.** Bécsből táviratozzák: Érdekes reformot léptetett ma életbe a közös hadügyminiszter; véglegesen rendezte a katonasorvosoknak kincstári lovakkal való ellátását.

— **Kivégzés Németországban.** Berlinből táviratozzák: Ot év óta ma volt az első kivégzés Németországban. Egy *König János* nevű munkás január havában törrel agyonszurta barátját, akitől 17 márkát rabolt el. A podstami esküdtbíróóság *Königet halálra ítélte.* *König* kegyelemért folyamodott *Vilmos császárhoz,* aki azonban a törvény rendelkezéseinek szabad folyását engedett. A kivégzést az elitelten a breszlói hóhér ma reggel hajtotta végre.

— **Halálozás.** *Reich Józsefné* született *Stern Elza* e hó 6-án 31 éves korában, házasságának 12 évében meghalt. E hó 8-án délután 5 órakor temetik a *Weitzer János-utca* 14. sz. gyászházból.

— **Török hadihajók az adriai tengeren.** *Konstantinápolyból* jelentik: A török kormány meghagyta *Gamble* angol tengernagy, a török tengerészet parancsnokának, hogy küldjön ki az adriai tengerre két hadihajót és torpedónaszádót, hogy az Albániába és Délmacedoniába történő fegyvercsempészetet megakadályozzák. Ezen hadihajó első sorban a korfu-szigeti hajókat fogja megfigyelni.

— **A Kossuth asztaltársaságból.** A Kossuth asztaltársaság tagjait értesitem, hogy a szobortalapzatba helyezendő emlékiratot *Jakabffy István* és *Tarsa cég* üzletében aláírhatják. *Nagy Kálmán,* elnök. Arad város kereskedői és iparosaihoz! A szeptember hó 12-én leleplezendő Kossuth-szobor emlékünnepepre készítenő és árusításra szánt emléktárgyak készítése végett forduljanak felvilágosításért *Lőcs Rezső* gazdasági tanácsos urhoz. Az előkészítő bizottság. A Kossuth-szobor gyűjtő-ívtartóit kérjük, hogy még e hét folyamán szolgáltatassák azokat be, gyűjtéssel vagy anélkül is. A Kossuth-szobor bizottság.

— **Agyonlőtte a nagyanyját.** Az aradmegyei *Csintye* községben ma rémes gyilkosság történt. *Szamosán Mihály* husz éves fiu egy peres ügyből kifolyólag már régebb idő óta ellenséges viszonyban élt nagyanyjával, a 67 éves özv. *Ardelán Miklósnéval.* Ma délelőtt *Szamosán,* vállán kétesövű vadászfegyverével elment nagyanyjához, akitől pénzt követelt.

— **Meghalsz vén kutya!** — mondotta neki, ha nem adod ki jogos járandóságomat.

Az öreg asszony ingerülten válaszolt unokájának, akit elutasított kérelmével; szó szót követett. Egyszerre civakodás közben a fiatal *Szamosán* lekapta vadászfegyverét, amelyből nagyanyját fejbelőtte. A szerencsétlen asszony koponyája teljesen szétroncsolódott és nyomban meghalt. A gyilkosságról jelentést tettek az aradi ügyészséghez, amely a gyilkos unoka letartóztatását elrendelte.

— **Ötven halott, hatszáz sebesült.** Newyorkból táviratozzák: A mai szabadság ünnepélyen, mint minden évben, most is számos szerencsétlenség történt. A nagy tolongásnak sok áldozata lett. Az eddigi megállapítás szerint a tolongásban ötven ember meghalt, hatszáz pedig megsebesült.

— **A horvát bán Budapesten.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Rauch Pál* báró horvát bán ma délelőtt fél tíz órakor titkára, *Krenesics Milán dr.* kíséretében Budapestre érkezett. A bán budapesti tartózkodása *Novoszel Mátyás* képviselő mentelmi ügyével áll összefüggésben. *Rauch Pál* erről a mentelmi ügyről a „*Budapesti Tudósító*” munkatársa előtt a következőképp nyilatkozott:

— **Bródba érkezésem alkalmával** *Kris dr.,* Pozsegamegye alispánja az első automobilon ment be a városba, a fogadtatás helyére. Amikor kocsijából kiszállott, bizonyos távolságban nagyobb paraszttömeget pillantott meg, amely egy katolikus lelkész vezetésével közeledett. Amikor feléjük ment, látta, hogy egy rendőr hivataloskodik ellenük. Amidőn az alispán a tömeghez ért, hallotta, hogy a lelkész így kiabált: „*Abcug Rauch! Le vele!* Mivel köztudomású volt, hogy ennél az alkalomnál a koalíciós körök nem csupán lármás, hanem tetteles tüntetésekre készülnek, az alispán személyesen letartóztatta a vezető lelkészt és átadta két csendőrnek. Azt nem tudta, hogy a lelkész kiesoda. Csak később tudódott ki, hogy a lelkész *Novoszel* képviselő. Miután pedig a képviselőt rendőri kihágásnál tettenérték, ezért az alispán eljárása teljesen kifogástalan s kifogástalan volna még abban az esetben is, ha előre tudta volna, hogy képviselővel van dolga. A horvát törvény betűje és rendelkezése szerint ugyanis a tettenérés fölfüggeszti, illetve nem létezőnek tekinti az immunitási jogot.

Rauch Pál báró a mai nap folyamán *Wekerle Sándor* miniszterelnökkel és *Josipovich Géza* horvát miniszterrel fog találkozni. A bán budapesti tartózkodása néhány napra van tervben.

— **Braun Lázár és a közmegejtés.** Egyik szabadkai lapban olvassuk a következő nyilatkozatot:

Ovás! Jóakarattal figyelmeztetem e város valamennyi tisztességesen gondolkozó polgárát, hogy *Braun Lázár* itteni fakeskedővel való bármilyen személyes érintkezéstől óvakodjék, mivel nevezett, akit mindenki évtizedek óta abnormis agyveleji közönséges futóbolondnak ismert, immár teljesen megérett arra, hogy valamely megfigyelő gyógyintézetbe szállíttassék, mivel engem minden ok nélkül inzultált és gyáván fegyvert is ragadott, ennélfogva a közmegejtésnek teszem ki. *Deutsch Simon.*

— **Nagy árulopás.** Nagy árulopás foglalkoztatja a temesvári rendőrséget. *Guttmann Henrik,* *Novák Gusztáv,* *Baruch J. Fia,* *Duschnitz László* és *Szobovich József* temesvári cégek feljelentést tettek a rendőrségnél, hogy üzletükből nagy mennyiségű áru tűnt el. A rendőrség a nyomozás folyamán a fent említett cégek gyanus alkalmazottainál házkutatást tartott s nagymennyiségű lopott árut talált. A kereskedők a lefoglalt árukban sajátjukat ismerték fel. Több letartóztatás történt. A vizsgálat folyik.

— **A pénztárnok csolnakázik.** Mulatságos esetet közöl velünk bajai tudósítónk. A Duna-gőzhajózási Társaságnak állomási ügynöksége van *Baján.* Olyan kisebb állomás, amilyen például a MÁV. fővonalain a feltételes megállóhely, vagy bakterház. Ugyanezeknek a recipjére a bajai ügynökségi hajóállomáson is egy kisebbrangú tisztviselő teljesít szolgálatot. Kivüle nincs a „hivatal”-ban senki, ha csak véletlenül utas nem kinálkozik a hajóra. Ez pedig nem olyan gyakori eset, sem hogy az a tisztviselő, aki elvégre társaslény, el ne unná magát. Tegnap különösen unta az egyedülletet. A hőmpölygő Duna hátán a csolnakok egész raja himbálódzott, a csolnakok egyensúlyát szép leányok veszélyeztették és az ügynökségi hajóállomás egyetlen szobáckája nagyon unalmas volt. A következő pillanatban pedig üres. A pénztáros csolnakba ült és oda evezett, ahol legtöbb volt a szép lány. Közben este lett, egy

hajó érkezését jelezték s ahogy a pénztáros visszatért a hivatalos szobáskájába, meglepetten tapasztalta, hogy távollétében feltörte valaki a pénzes fiókot és 230 korona 75 fillért elvitt. A gyanu Krausz Árpád csavargó pincérre irányul, akit országosan köröznek.

— Meztelenül csatangoló nő. Kaposvárról írják: Tegnapelőtt reggel a Felsőseged községhez tartozó Csakszeg major közelében a mezőn az aratók egy teljesen meztelenre vetkőzött 40 évesnek látszó nőt találtak, aki, amíg föl nem fedezték, egy learatott keresztben húzódott meg, de az embereket látva, elakart menekülni. Az aratók kérdésére a szerencsétlen még a nevét sem tudta megmondani és egyébként is oly választ adott, amiből azonnal megállapították, hogy a meztelen nő elméje megzavarodott. Valószínű, hogy az örült nőt hozzátartozói erőszakkal hagyták így el, hogy megszabadulhassanak tőle. A szerencsétlen nőt beszállították a kaposvári elmegyógyintézetbe.

— Tragedia véletlenségből. Lugosról írják: Kinos szenzáció tartja pár nap óta izgatottságban a lugosi társadalmat. A szenzáció szomorú hőse Tóth Gyula radmanestyi földbirtokos, aki véletlenségből agyonlőtte egy elcsapott béresét. A tragikus eset részletei a következők:

Tóth Gyula szerdán délelőtt kedvenc paszsiójával, a fényképezéssel foglalatokodott s a fölvételek kidolgozására sötét kamrájába zárkózott be; egyszerre éktelen zaj üti meg a fülét, majd beront hozzá az egyik cselédleány s lelkenedezve beszéli, hogy a két hét előtt elcsapott béres, kinek szüret apróbb lopások miatt tették ki, le akarja szurni, mert őt okolja a gazda haragjáért. Tóth Gyula — hogy semmi-féle fordulat készületlenül ne találja — magához vette revolverét s kiszaladt a kamarából rendet csinálni. A béres a konyha falának támaszkodott és sötétben nézett maga elé. Tóth rákiáltott, hogy kotródjék el mibamarább, az ember azonban nem mozdult. A gazda erre kezdte kifelé tuszkolni. A béres tett vagy nyole lépést s valamit románul kiabált, mit azonban Tóth nem értett meg. Mikor a cseléd ismételen visszafordult, Tóth utána ment s a két öklével hátulról meglökte a vállait. E pillanatban azonban a jobbjaiban szorongatott fegyver csöve odaszorult a béres hátához s olyan rendszerű lévén, amely a cső visszatoláskor lö, — elsült s a hatalmas acélgolyó keresztüljárta a szerencsétlen embert. Pár lépést szaladt még, aztán összeesett. Elképzelhető riadalom támadt a tragikus véletlen nyomában. Tóth tüstént kocsiba vágta magát s kihívta a halálosan sebesülthez a bálinci orvost, a béres azonban ezalatt kiszivedett. Boncolás után kihallgatták Tóth Gyulát, kit a szerencsétlenség mélyen lesújtott s kérdéseket intéztek a szemtanukhoz, kik mindannyian megerősítették, hogy pusztán véletlen okozta a véres tragédiát. Tóth azonnal 3000 koronát adott az áldozat özvegyének.

— Barta Berta pofont ígér. Szamosujvárott élclap indult meg, amelynek első számáról a következő nyilatkozat számol be:

A „Szamosujvári Élclap“ I-ső számában a „Szerkesztői üzenetek“ rovatában B. Berta cím alatt megjelent komisz vice, ha reám vonatkozik, tekintsek magokat a szerkesztők általam arcul ütötteknek, addig is, míg ezt — az esetre — mástól megkapják. Barta Berta.

Jól indul a lap. Már egy pofon-előfizetés van.

— Elítelt antiszemita orosz szerkesztő. Oroszországi lapok jelentése szerint, a moszkvai bíróság Dubrovin-t, a „Roskoje Znamja“ című lap szerkesztőjét, zsidóellenes cikkek közlése miatt háromezer rubel pénzbírságra ítélte. Oroszországban ez az első eset, hogy lapszerkesztőt antiszemita cikkért elítéltek.

— Légyott a toronyban. Szegedről írják: Hétfőn éjszaka a Kálvária-téren cirkáló rendőrőrszem észrevette, hogy a Kálvária-kápolna csúcsos tornyának ablakából vastag füstfelhő bujik ki. Valóságos föllegek álltak össze a sok barna füstből s a rendőrt ez a szokatlan dolog nagyon fölízgatta, azt hitte, hogy kigyulladt a torony. Egy rendőrtársával megindult a torony belsejébe, hogy megtudja: mi okozta a tüzet? Amint a csigalépcsőn följutottak, meglepetve láttak egy bakát, aki teljes kényelemben, pipával a fogai között, ott heverészett a toronyban. Mellette egy csinos, szőke leány, szintén meglehetősen kényelemben, körülöttük pedig kolbász, kenyér és egyéb hasznos holmik. Az elvonult emberpár csodálkozással tekintett a rend kíváncsi öreire. De nem zavartatták magukat egy pillanatig se és jóízűen falatozni kezdtek. A rendőr megkérdezte a bakát:

— Mit csinálnak itt maguk?

— Vassorához készülődünk, — felelték a szerelmesek erre és egész tehetségükkel láttak hozzá a kolbászkészlet elfogyasztásához.

— És hogyan kerültek ide?

— Hát csak fölgyüttünk, — szölt a baka, mert itt jó. Nem bánt senki, nem lát senki és mink se látunk senkit.

A baka azután még hosszas faggatásra elmondta, hogy Dömötör Mihálynak hívják és a 46. gyalogezrednél szolgál. A napokban maródivizitre vitték a századánál, ahol az orvos a csapatkórházba szállította, mint veszélyes betegeget Dömötörnek azonban nem tetszett a kórházi élet. Kiszökött és a leánynyal átköltözött a kápolna tornyába. A szökött katonát természetesen átadták az ezredparancsnokságnak, amely szökésért fogja rá kiróni a büntetést.

— Léghajó szerencsétlenség. Rómából táviratozzák: Nápoly közelében léghajó szerencsétlenség történt, melynek részletei azonban még a titok homályába vannak burkolva. Vasárnap a Capo di Coszilia közelében egy léghajó hirtelen a tengerbe esett és eltűnt a hullámok között. A léghajó kosarában két ember volt, kik a léghajó köteleibe kapaszkodtak. A révkapitányság és az arzenál parancsnoksága hajókat küldtek ki, melyek vasárnap egész éjszaka és hétfő délelőtt kutattak a szerencsétlenség színhelyén, de a léghajónak és utasainak nyomát sem találták. A léghajó állítólag már délelőtt az öböl különböző részein leszállási kísérleteket tett, melyek azonban nem sikerültek.

— A júliusi városi közgyűlés sorrendjének főbb pontjai: Győrvarmegye közönségének átirata az utolsó nemesi fölkeléstörténetének megíratása és az 1809. évi július hó 14-iki kismegyeri csata emlékének 100-ik évfordulója alkalmából való megünneplése iránt. A polgármester jelentése a néhai Spitzer Ignác alapítványi ügyében hozott határozata tárgyában. A városi iskolaszék előterjesztése az aradvárosi községi polgári leányiskolának állami kezelésbe való átengedése iránt. Az 1848—49-iki ereklye gyűjtemény és Kossuth-muzeum vezetőségének kérelme anyagi támogatás iránt. Szudy Elemérnek indítványa a bolgár kertészet állami segélyezése tárgyában. Nagy Sándor dr. s társainak indítványa az elővásárlási tilalomnak visszavonása, illetve felfüggesztése iránt. A tanácsnak előterjesztése a vásártartási szabályrendelet módosítása tárgyában. Szabó Zoltán felebbezése a tanácsnak azon határozata ellen, mellyel tőle késedelmes kamat követeltetett. Jean Haefele és a Hungária rt.-nak együttes kérvénye az engedélyezett kedvezményeknek az utóbbira való átruházása iránt. Az aradi izr. hitközségnek felebbezése az izr. árva-ház előtti járda ügyében. Az adóügyi osztálynak jelentése a város egyes utcáinak másként való elnevezése tárgyában, úgy Lukácsy Lajosnak és Csécsy Imrénnek íly irányu indítványai. Az ügyészség előterjesztése a városi kávéháznak átalakítása iránt. A szobor-bizottságnak javaslata a Kossuth-szobor leleplezésének ünnepegei és költségei tárgyában. A tanácsnak előterjesztése az új zsinagóga helyének kijelölése iránt. U. a. előterjesztése a II.

polgári iskolának világítása tárgyában. Előterjesztése az átvonuló katonatisztek elszállásolása iránt megtartott árlejítés tárgyában. A gazdasági széknek javaslata az aradi konyhakertészetnek terjesztése és támogatása tárgyában. A m. kir. vallás-és közoktatásügyi minisztériumnak intézvénye a városi óvodák átadása és átvétele tárgyában. A közgazgatási bíróság ítélete a népiskolai tanítók alapfizetése tárgyában. Bedő Árpád dr. kérvénye a városi tisztviselők fizetésének rendezése tárgyában. A tanács beterjeszti a városi pénztár megvizsgálásáról szóló jegyzőkönyvet. A tanács beterjeszti a gyámpénztár 1908. évi zárószámadását.

— Zsebelések. Ma két zsebtolvajlás történt Aradon. Ozvegy Mandlbaum Adolfné ridiküljéből a Szabadság-téren 300 koronát tartalmazó tárcát, a vasuti állomáson pedig Gyarmati Istvánné zsebéből 60 koronát loptak ki. Gyarmatiné Székelyudvarhelyről Boroszlóban lakó családjához akart utazni, a lopás miatt azonban Aradon maradt.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A páratlan Hunyady.

★

Hunyady József diszjelzője — a szerény. Aradon még talán soha színészt úgy nem szerettek, mint Józsi bátyánkat, amit nemcsak művészetének, hanem szimpatikus egyéniségének is köszönhet. Sőt mi több, Hunyady Jóska-t a kollegái irigység nélkül szeretik. Mert hát ő soha életében nem intrikált, megfert mindenkivel derűs békességben. Noha oszlopa a műsornak, azért egy cseppet sem hangos és épen olyan lelkiismeretesen megtanulja az ötven szavas szerepeit, mint a tizenöt iveseket. Hunyady József maga a szerénység — volt ma este kilenc óráig.

Kilenc óra két perckor óriási változáson ment át, a ma este is rengeteg tapsot aratott Lörentey főhadnagy ur. De nem ez okozta a változást Lörentey uron, aki olyan aplommbal lépdelt a Tatárjárás második felvonása után a színház melletti színész korzón, mint például Lohonyay tábornok a második felvonás végén. A kardjával csörtetett a kopott kövezeten, a csakóját féltre vágta, az attilájában meg egyszerűen nem tudott megférni. Sőt Kabdebó János dr., aki direkt a vasutról hajtatott a színházhoz, hogy Felhő Rózsit megnézze a második felvonásban, megjegyezte, hogy Hunyady Jóska egy fokkal feketébb bajuszt ragasztott ma este.

— Miért, honnan és hova e változás?

— Lörenteynek nincs párja — adták felvilágosításul a kíváncsi érdeklődőknek a beavatottak.

— Hát kinek van?

— Kinek? Tessék körülnézni. Ma este a színházban, három Mogyoróssy, három Gerő, két Lohonyai és két Wallerstein találhatók. De Lörentey, az csak egy, egyetlen egy.

És ez igaz is volt. A színpadon pajzánkodott Felhő Rózsi, akinek egyik páholyból Rontai Boriska, a másikkól meg Diósy Nusi — Mogyoróssyak — tapsoltak buzgalommal. Vendrey ugy mulatott Várnaykitűnő Lohonyai tábornokán, mintha ő maga játszott volna a haragos generálist.

Leövey Leó tartalékos hadnagyát Kertész Mihály dicsérte leghangosabban a színpalak mögött, míg Tapolczai és Faludy összefogva elhátározta, hogy épen úgy alakítják a jövőben Gerő gazdatisztet, mint ezt ma Dellitől látták.

Szóval: minden szerepre jutott néhány színész.

— Csak az én szerepemre nem esett senki, nekem nincs párom, — mondta Hunyady-Lörentey.

— Es most azért foszit így, — mondták — mert ő egyedül áll. Ha most kedve lett volna délután öttől hajnali négyig alsózni, akkor elő se tudták volna adni a Tatárjárás-t.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. L. Kuvin. Mi is helyeseljük az ön felfogását. Hisszük, hogy ez az elv egyre nagyobb tért hódít az országban.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.**Ujaradi heti gabonavásár.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, július 6.

Az eső elmaradása az aratási munkálato-
kat ott, ahol az már teljesíthető volt, lehetővé
tette.

A legutóbbi jelentés szerint az ideai buza-
termés hétmillió métermázsával kevesebb lesz,
mint tavaly, azonban úgy mondják, hogy az-
óta javultak az esélyek. Nemsokára többet fo-
gunk tudni, tudniillik akkor, ha a gabonát be-
hordják.

A mai picon elkelt:

300 mm. buza	15.50—15.60
300 mm. tengeri	7.00—7.10
Rozs	9.80—10.00
Zab	8.60—0.00
Arpa	8.25—0.00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koroná-
ban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 6.

Változatlan. Kevés üzlet.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 óral zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.77—7.78	7.83—7.84
Tengeri 1910. májusra	7.00—7.01	7.05—7.06
Buza 1909. októberre	13.43—13.44	13.61—13.62
Buza 1910. áprílisa	13.77—13.78	13.96—13.97
Rozs októberre ...	9.83—9.84	10.00—10.01
Zab októberre ...	7.63—7.64	7.73—7.74

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	637.25
Magyar hitelrészvény ...	752.75

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 6. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-
grammon felül súlyban — filléris; közép páron-
ként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillé-
ris; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súly-
ban 142—143 filléris; fiatal közép páronként 240—280
kilogrammig terjedő súlyban 143—144 filléris; könnyű
páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 144—145
filléris.

Sertéslelészám: július hó 2. napján volt kész-
let 29468 darab, július 3. napján felhajtott 1426
darab, július 7. napján elszállított 69 darab, jú-
lius 5. napjára maradt készletben: 30.725 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata vevők lanyhább.

IDEGENEK ARADON.

— Július 6. —

Fehér Kereszt szálloda. Zakariás József m.
kir. p. ü. fogalmazó Marosvásárhely. — Erdélyi
Róbert utazó Budapest. — Drágán Sándor utazó
Pécel. — Kristianics Vilmos utazó Temesvár. —
Kecskédi Dezső főhadnagy Debrecen. — Riger
Samu főhadnagy Lőcse. — Zimt Ede ügynök
Budapest. — Eshreber Ignác utazó Budapest. —
Bingitzer Rózsika tanítónő Zilah. — Voschesen
Atanász kereskedő Temesvár. — Fuchs Dezső
utazó Budapest. — Goldberger Jenő Budapest. —
Pázmán János mészáros Szeged. — Rosir Mihály
téglagyáros Perjámos. — Klein Mór utazó Sze-
ged. — Kohn Vilmos seprőgyáros Szeged. —
Reisner Lipót kereskedő Bécs. — Pollák Alfréd
kereskedő Bécs. — Milich Lipót kereskedő Buda-
pest. — Kun Mihály magánzó Szeged. — Kis
Géza mészáros Szeged. — Harmath Adolf Med-
gyes.

Központi szálloda. Kaszab Zoltán utazó Buda-
pest. — Beregi Ernő tanár Nyiregyháza. — Tak-
serer B. magánhivatalnok Budapest. — Zerkovitz
Béla gyári főtisztviselő Moson. — Kruzst Popper
utazó Budapest. — Nyitrai Ernő Győr. — Kuttel
Fülöp dr. ügyvéd Temesvár. — Karczag Henrik
utazó Temesvár. — Grünvald Berthold utazó Bu-
dapest. — Reiter Lajos hivatalnok Agya. —
Czinczár Dezső fakereskedő Gyula. — Goldner
Henrik utazó Budapest. — Oblath Adolf utazó
Budapest.

Pannónia szálloda. Spitzer Lajos dr. ügyvéd
Kecskemét. — Mosonyi Béla hivatalnok Szeged.
— Kaszás János földműves Mácsa. — Gazdik
Bertalan ellenőr Budapest. — Körösi Lajos dr.
ügyvéd Szolnok. — Szöllősy Béla községi jegyző
Kerülő. — Reisz Lajos kereskedő Pécska. —
Lukács Antal magánzó Körösbánya. — Kiss Nán-
dor soffőr Szeged. — Rösler Aladár tanár Szász-
régen. — Pacurar Emil papnövendék Sobersin. —
Miklós Jenő gyáros Budapest. — Kerekes Lajos
kereskedő Szeged.

Vass szálloda. Valdman Herman utazó Buda-
pest. — Feyerösy Márton utazó Budapest. —
Harn Adolf utazó Budapest. — Pick Andor utazó
Budapest. — Stern Béla papirkereskedő Nagy-
várad. — Moskovitz Emil utazó Arad.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. július hó 7-én:

Felhő Rózsi és Kertész Mihály, a Szegedi
Színház tagjainak vendégfelléptével:

Az erészeleány.

Operetta 3 felvonásban. Írta: B. Buchbinder. Zenéjét szer-
zette: G. Jarnó. Fordította: Révész Ferenc. A verseket
Ország Bertalan

S Z E M É L Y R K :

II-ik József	Kertész M.	Reutern, lovag Szabó L.
Gróf Loeben	Polgar S.	Földessy Faludy K.
Gróf Sternfeld	Ditrői Mór.	Lang. erdősz Várnay Jenő.
Josefine	Kun Iren.	Krisztina Felhő Rózsi.
Othegraven	Benkőné.	Wal erl Péter Leóvay Leo.
Gróf Kolonitzki	Kertész D.	Mi ka H. Fekete A.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. július 7-én, szerdán:

1. Váratlan visszatérés. Bohózat. — 2. A másik. Dráma.
— 3. Facipőgyártás. Természet után. — 4. Völjegyény, aki
várat magára B hozat — 5. Egy boldogtalan regénye.
— 6. Kanada Természet után. — 7. Dráma a Rivierán
Életkép. — 8. Komikus nászéjszaka. Bohózat. — 9. Uta-
zás a hold a. Látványosság.

Előadások este fél 7 órától kezdve.

Az előadásra bárkikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyaiogezred zenekara
jatszlik. — Cukrászda.

NYILTTÉR.***Figyelmeztetés.**

Ezúton figyelmeztetek mindenkit, hogy
nőm, Abfalder Jánosné részére senki hitelben az
én nevemre semmit se adjon, mert azt nem
fizetem ki, mivel külön váltunk. 2593

Ujszentanna, 1909. július 6.

Abfalder János

**CONAN
DOYLE**

legújabb kötete most jelent meg!
Rejtelmes történetek.

Fűzve 4.—, vászonkötésben 6.—, bőrkötésben 7.—,

Utazási olvasmányok

80 filléres teljesen különálló füzetekben is kapható.

Rendelje meg: 2522

a BUDAPESTI HIRLAP kiadóhivatalánál.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelő-
séget a szerkesztő.

Reich József a saját, valamint az alul-
írottak nevében is mélyen szomorodott
szívvvel tudatja, szeretett jó neje, illetve
anya, testvér és rokon

Reich Józsefné,

szül. Stern Elza

folyó évi július hó 6-án, délután 5 órakor,
életének 31-ik s boldog házasságának 12-ik
évfordulóján történt gyászos elhunytát.

A megboldogult hült tetemeit e hó
8-án délután 5 órakor fogjuk a gyászház-
ból (Weitzer János-utca 14.) az izraelita
temetőben örök nyugalomra helyezni.

Arad, 1909. július hó 6-án. 2595

ÁLDÁS EMLÉKÉRE! BÉKE HAMVAIRA!

Reich József férje. Reich Lilike. Reich Magda gyer-
mekei. Szőke Arthur. Szőke István. Szőke Kató,
Stern Imre, Csillag Feri, testvérei.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

zel gyomor, vese-, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszöeny és hugysavas
diathesis esoleiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.

Földbirtokra

előnyös kölcsönt kieszközöl elsőrangú
fővárosi pénzintézetnél, Krausz, Budapest,
Andrássy-ut 1. szám. 4812

Engelhardt-féle

Chassalla Sandalok

hölgyek, urak és gyermekek

részére 2095

tennis czipők

kizárólagosan

Weinberger János cipő áruházában

kaphatók.

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak. **Zóna reggeli 20 fillér.**

Kristály tisztaság!

Figyelmes kiszolgálás!

Szives pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót**, vendéglő tulajdonos.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Gyakorlott

pénztárnokné

500 korona óvadékkal (kézpénzben vagy más értékben) felvétetik

Bloch H.

papirkereskedésében. 2558

Két évi jótálás!

As előruvító helyek kimutatásáért, árjegyséket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummigyár Wien II/194. Praterstrasse No. 57.

Ára tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

Tanulót

fizetéssel felfogadok papirkereskedésem részére

BLOCH H.

16946—909. szám.

A m. kir. jószágigazgatóságtól.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet a következő építkezési és javítási munkálatokra, mely versenyárgyalás Aradon, a jószágigazgatóságnál az alább elősorolt napokon és sorrendben fog megtartatni.

Megnevezés	Vármege	Kincstár által engedélyezett összeg		Hitközség fizet. kézi és írás nap-szám		Megjegyzés
		K.	F.	K.	F.	
I. 1909. Julius hó 27. napján d. e. 10 órakor a következő községekben fekvő épületekre:						
Nagykamaráson iskola kibővítése	Aradmegye	6832	50	—	—	
Csanádpalotán rkath templom tatarozása	Csanádmegye	3805	20	235	05	
Ókérén róm. kath. templom tatarozása	Bács-Bodrogm.	1506	36	100	68	
Ószivácson r. kath. lelkészlak javítása	"	773	60	60	45	
Óppován r. kath. lelkészlak javítása	Torontálmegye	1405	35	56	49	
II. 1909. Julius 28. napján d. e. 10 órakor						
Lugoson rkath. templom javítása	Krassó-Szörény	1795	49	—	—	
Facseton rkath. lelkészlak javítása	"	3748	87	238	16	
Mehádián rkath. lelkészlak javítása	"	1082	86	89	94	
Majláthfalván II. óvoda építése	Temesvármegye	1785	24	—	—	
Felsőmuzslyán régi óvoda helyreállítása	Torontálmegye	2190	98	—	—	

Az írásbeli zárt ajánlati versenyárgyalás Aradon a kir. jószágigazgatóság hivatalos helyiségében fent jelzett napokon és órában fog megtartatni, mely időpontig a zárt írásbeli ajánlatok ugyanott adandók be. — Ajánlat minden egyes munkára külön-külön teendő.

Az ajánlattevő tartozik az általa megajánlott összeg 5%-át kézpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, valamely kir. adóhivatali pénztárnál jelen hirdetmény számára való hivatkozással bánatpénz gyanánt befizetni, és arról szóló nyugtát ajánlatához csatolni.

Az ajánlatban a megajánlott összeg számokkal és betűkkel világosan kiirandó, továbbá ki-tüntetendő lesz az is, hogy az ajánlatban lévő százalékos engedmény a kegyuri épületeknél a hitközséget terhelő váltság összegre is vonatkozik.

A tervművelet, valamint az általános és részletes feltételek Aradon a kir. jószágigazgatóságnál a hivatalos órák alatt (d. e. 8—2 óráig) megtekinthetők.

Az elkésett, vagy utóajánlatok, valamint táviratilag bejelentett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beadott ajánlatok azonnal bizottságilag felbontatnak, mely eljárásnál ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek és ajánlattevők ajánlataikért 30 napig kötelezettségben maradnak.

Az aradi m. kir. jószágigazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, azok összegére való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Arad, 1909. évi július hó 1-én.

M. kir. államjószágigazgatóság.

2567

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Julius Lén

életbe lép az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos áron kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308. sz.

4232—1909. tkvi sz.

Együttes árverési hirdetmény kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Éles Armin aradi lakos mint jelentkező, továbbá Grünfeld Miksa, továbbá a Valuta bank r. t., továbbá Józsefvárosi takarékpénztár és hitelszövetkezet és végül a központi takarékpénztár és bank mint szövetkezet budapesti cégek mint már csatlakozónak kimondott végrehajtatók javára 4500 kor., 2000 kor., 1800 kor., 387 kor. 30 fillér és 2000 korona tőkeköveteléseik és jár. behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén lévő, Arad pernyáva külvárosában fekvő, az aradi 2524. sz. tjkvben A. + 2. sor 3071/a, hrsz. alatt felvett vágóhid-utcai 9. sz. ház, udvar és kertre és az aradi 6618. sz. tjkvben A + 1. sor, 3071/b. hrszám alatt felvett vágóhid-utcai 7. számú üres beltelekre 2041 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi július hó 17-ik (Tizenhét) napján délutáni 3 órakor az aradi Igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a Bisztriczky Józsefné szül. Csutak Valéria által ígért 6676 koronán vagy azon felül fognak eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 204 korona 10 fill. kézpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál e öleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Arad, 1909. évi május hó 22-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Aknay.

kir. tiszéki bíró.

2594

APRO HIRDETÉSEK.**Házvezetőnők.**

gazdasszonynak ajánlkozik középkorú nő. Tudakozódhatni Eötvös-utca 6., emelet. 2588

Eladó szálló.

Világosan. A 12-ös motoros megállótól 5 perc. Kb. 5 kataszt. hold, rajta borház teljes felszereléssel. Szép új nyaraló; alatta fugázott kőpince teljes berendezéssel. Minden szükséges eszköz a szálló- és borgazdasághoz. — Jutányos ár! Györke Lajos tanár, Brassó. 2569

Megvételre keresek

egy használt, jó karban lévő rövid zongorát. Lichtenstein Adolf Paulis, Arad m. 2590

Első, második kereskedelmistát

pótvizsgára előkészít III. kereskedelmista. Cim a kiadóban. 2591

Kiadó Istálló

kocsiszinnel, azonnal vagy augusztus 1-sőtől Erzsébet-körút 30. sz. alatt. Közelebbet a házfelügyelőnél. 2587

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Egy jóforgalmu fodrászüzlet

azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2471

Megjelentek

és Ingusz I. és Fia cég **kölcsöntárában** kaphatók: Szomaházy: *Méltóságos asszony lovagjai*, Conan Doyle *Rejtélyes történetek*, *Egy munkásleány gyermekora* Bébel A. előszavával, Lovik: *A una corda*. 178

Sürgösen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökély Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2551

Egy terem

ujjonnan átalakítva bármilyen célra azonnal kiadó Boczkó-utca 8. sz. 2470

Kerestetik

a belvárosban, lehetőleg a Szabadság-tér, Andrassy-ut, József főherceg uton avagy a közvetlenül nyíló utcák valamelyikében egy 2—3 szobás lakás egyesületi helyiség céljaira. Sürgős ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Egyesület” jeligére. 2580

Papírkalapoknak

való krepp- és selyempapírok nagy választékban. Aradi felvételi és egyéb képes levelező-lapok nagyban és kicsinyben. Irodai cikkek, valamint üzleti könyvek kitűnő minőségben. Névjegyek és nyomtatványok. Egész könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése Aradon. Telefon 385. 262

Egy jókarban lévő

íróasztal megvételre kerestetik. Ajánlatok „Asztal” jeligére a kiadóhivatalba kéretnek.

Ha fáradt, ha izzad

a keze, ha izzad a lába, úgy csak szénsavas pezsgő

SICCOGENT

használjon. Az izzadság következtében fellépő kellemetlen büzt megszünteti, a járást megkönnyíti.

Egy doboz 30 fillér.
Vegyintézet laboratórium:

Detsinyi Frigyes

Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.
Aradon: Vojtek és Weisz drozériájában kapható. 5834

Keresünk

alvácai iparvasutunk üzeméhez több évi gyakorlattal bíró vizsgázott, ügyes 2586

mozdonyvezetőt,

valamint egy

kovácsmestert,

ki a lakatos munkákat is végezni tudja, **azonnali belépésre.** Részletes ajánlatok

Seidner Bernát és Fia Berzova, Aradmegye

intézendők.

LOKOMOBILGÉP

használt, 10 HP. Clayton és Shuttleworth-féle gyártmány, jutányos ár mellett **eladó.**

Bővebb adatokkal szolgál Spärger Herman cég, Oravicán. 2583

Magyar Iorras. Húgyhajtó és Húgysavoldó Magyar Iorras.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, természetes szénsavban gazdag, bór és dus Lithion-tartalmu ásványvíz, nincsen kellemetlen mellékíze.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségekben, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztő szervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütfelügyelet és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is.

Telefon Eperjesen: 74. Budapest: Igazgatóság: 111-93.

Kapható mindenütt.

Vezérképviselő Arad és vidéke részére: Havas Ármin, Fő-utca. 23

Keresünk azonnali belépésre

egy ügyes, fiatal és önállóan működő

vaskereskedő segédet.

A román és német nyelv tudása megkivántatik.

Ajánlatok kéretnek:

Messer Lipót és Fia

czimre, Pankota. 2592

A Kerülő község határában fekvő

7200 holdas földbirtok

tetszés szerinti parcellákban ELADÓ.

Bővebb felvilágosítás nyerhető

Nemess Géza

cégnél, Aradon. 2440